

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXIV. évfolyam

Szubotica, CSÜTÖRTÖK 1923. május 24.

137. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délelőtt
TELEFON SZÁM: Kiadóhivatal 8-58, Szerkesztőség 5-19

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

SZERKESZTŐSÉG: Kralja Alexandra-utca 4 szám alatt
Kiadóhivatal: Kralja Alexandra-utca 1 (Leibach-palota)

Kivándorlás

Egyre gyakrabban jelennek meg az újságokban olyan cikkek, amelyek a bánáti, bácskai, baranyai magyarok és németek kivándorlásáról számolnak be. Megváltozott egészen azoknak a leveleknek tartalma, amelyeket az olvasók a szerkesztőséghez intéznek. Azelőtt azt kérdezték minden második levélben, hogy fehérneműből hogyan lehet a rozsdafoltot kivenni, vagy szeplő ellen melyik a legbiztosabb kenőcs, ma azt kérdezzük egyre aggasztóbb gyakorisággal, hogy hol van az argentiniai konzulátus s milyenek ott a kereseti viszonyok.

Nem hajósvállalatok propagálják ma a kivándorlást, hanem az elnyomott viszonyok. Nagyon felszínes volna az a magyarázat, amely a kalandvágyban s a gazdagodás utáni mohó törekvésben látja a veszedelmes méreteket öltő kivándorlás magyarázatát. A kalandvágy csak a nélkülöző férfiakat vezeti a délibabos messzeségbe, az a munkás, akinek van munkája és kenyere, nem hagyja itt szükreszabottan is biztos kenyerét a bizonytalan jövő sötét kilátásaiért.

A régi Magyarország területén könnyű volt diagnosztizálni a kivándorlási láznak kórokozóját. Csak azokról a vidékekről vándoroltak ki, ahol nem tudtak földhöz jutni az inségesek, vagy azért, mert terméketlen volt a föld, vagy, mert a hitbizományok kötötték meg a föld forgalmát. A régi Felső-Magyarország s az Alföld ontotta Cunard-Line hajóinak mélyébe az emberáruit, a negyven krajcáros napszám volt a legkitünőbb kivándorlási ügynök. Kormányrendeletek megtiltották a lapoknak, hogy olyan közleményeket és hirdetéseket közöljenek, melyek a kivándorlásra csábítottak, de törvények és kormányrendeletek olyan közlőlapokat, olyan földéhséget és munkanélküliséget teremtettek, amelyekből menekülni akart minden meg nem hunyázkodó munkabírási.

De mi az oka annak, hogy az SHS. királyságból is megindult a véresztő kivándorlás, mi emelte föl itt azokat a zsülipéket, amelyek keresztül meleg emberi vér hagyja el az ország területét? Hiszen itt nincs nagybirtok, itt nincs kötött tulajdon, itt nemcsak szabad a föld forgalma, de radikális agrárreform tördelte szét a földnélküliek között a nagybirtokok testét. Itt azonban az agrárreformot úgy hajtották végre, hogy az agrárreform még rosszabb állapotokat teremtett, mint amilyenek a nagybirtokok állandó velejárói. Végrehajtották az ag-

rárreformot, lefoglalták, kisajátították és szétszították a nagybirtokot s ennek a gazdag s jóléthez kényeztetett földterületnek, a Vajdaságnak földnélküli népe nemcsak hogy nem jutott földhöz, de még azok is elvesztették kenyerüket, akik eddig mint földmunkások és gazdasági cselédek tették termővé mindannyiunk eltartóját, a földet. Soha még agrárreform úgy nem hiúsította meg feladatát, mint az, amely itt, a Vajdaságban megvalósították. Kivándorolhatnak a földmunkások a latifundiumok hazájából, ahol nem juthatnak földhöz, de arra még nem volt példa, hogy a kisbirtokosok hazájából kivándoroljanak s hogy kivándorlás gyöngítse annak az országnak népét, melynek termelését sokkal inkább a munkáshiány akadályozza, mint a munkanélküliség.

Kinából, Japánból, Olaszországból, Magyarországból százezreivel vándoroltak ki a munkanélküliek, de soha nem vándoroltak ki Dániából, Angliából és Szerbiából. S most — az agrárreform végrehajtása után s fájdalom, annak következtében — megindul a kivándorlás a Vajdaságból is.

Majd itt is hozhatnak rendeleteket, eltilthatják a hirdetéseket s megnehezíthetik az utlevélszerzést — mit használ mindez? A társadalom fekélyes bajait nem lehet hintő porral gyógyítani. A kinek lába alól kihúzzák a földet, az nem találja meg helyét a hazában. Adjának munkát a munkásnak, földet a magyar és német nincsteleneknek s egyszerre véget vetnek a legfőbb nemzeti vágyot: a munkaértéket és emberanyagot pusztító kivándorlásnak.

és ez az állítás csak ellenfeleinek hajszejából ered. Hivatkozik arra, hogy a radikálisok mennyire üldözték a demokratákat a választások alatt. Nem igaz, hogy a bánáti nemzetiségek, a románok, magyarok és németek illoyálisak és nem szeretik az uralkodót. Ezek éppen olyan hű polgárai az államnak mint az ország bármelyik szláv polgára.

Beszéde végén Boskovics rátér Miatov volt belügyminiszter helyettes esetére, akit megválasztottak képviselőnek. Precedensként hivatkozik arra, hogy két évvel ezelőtt Mihajlovics Sztetislávnak, a BBB. osztály főnökének a mandátumát is igazolta a parlament, pedig két nappal a választás előtt mondott le állásáról.

Vuicsics belügyminiszter válaszol Boskovics beszédére és első sorban a vajdasági tisztviselőknek a választások előtt történt áthelyezéséről beszél. Nem lehetett túlni — ugymond — a pártoskodó tisztviselőket és ezért kellett őket elbocsátani.

Hosszasan foglalkozott a névjegyzékbe utólag fölvevő választók ügyével és ezuttal elsősorban fejtegette ki a parlamentben ugyanazt az álláspontot, amelyet a Bácskai Napló a választójogért folytatott harc idején mindvégig képviselt, hogy a hivatalból történt kiigazítások alkalmával fölvevő választóknak joguk volt a szavazásra. A belügyminiszter szerint a törvényből kitűnik, hogy a névjegyzék összeállításának három fázisa van. Az első a választók összeírása, a második a minden évben január 1-től 31-ig történő hivatalos kiigazítások, a harmadik pedig a választások elrendelése után tizenöt nap alatt történő kiigazítások. Ez a mostani választások alkalmával december 22-ikétől január 5-ig tartott. Ez a kiigazítás azonban nem érinti a hivatalból történt kiigazításokat.

Ribar esetével kapcsolatban az orosz menekültek választójogáról beszélt a belügyminiszter, majd kifejtette Miosics és Vukotics mandátumainak inkompatibilitását.

Dr. Kojics (radikális), a bizottság előadója válaszol Boskovics képviselőnek a nemzetiségekről tett kijelentésére. Megállapítja, hogy beszédében egy szóval sem említette, amint hogy nem is fedné a valóságot, hogy a más nemzetiségű állampolgárok illoyálisak volnának. Csak azt állította, hogy Boskovics a választási agitáció alkalmával számított arra, hogy a nemzetiségek ellenséges érülettel viselkedjenek az állammal szemben és ezt igyekezett saját javára kihasználni.

Kojics beszéde után az elnök nyolc órakor szünetet rendel el és az ülés folytatását 9 órára tűzi ki.

Igazolja a mandátumokat a nemzetgyűlés

A radikálisok és demokraták loyálisnak tartják a nemzetiségeket
A belügyminiszter szerint a magyaroknak joguk lett volna szavazni

A parlament szerdán délelőtt és délután is tartott üléseket. A délutáni ülés, amelyen folytatták a megtámadott mandátumok fölötti vitát, a késő éjszakai órákig eltartott.

Az ülések lefolyása meglehetősen viharos volt; különösen a délelőtti folytatás lezajlásánál, úgy, hogy egy alkalommal az elnök kénytelen is volt az ülést felfüggeszteni.

Délelőtti ülés

Peles elnök az ülést fél tizenegykor nyitja meg. Bemutatja a sarajevói tartományi kormány átiratát, amely szerint a Speho-párt három képviselője még nincs harminc éves, tehát nem lettek volna megválaszthatók. Az átirat az egyik Spaho-párti képviselő: Kurbogovics ellen azt a vádat is emeli, hogy közokirathamisítást követelt el, mert a választások alatt két hónapos korában elhunyt fivérének igazoló okmányait használta. A tartományi kormány átiratát az igazoló bizottsághoz utalják Mitrovics Dolva beogradi képviselő beadványával együtt, aki annak tisztázását kéri, hogy mint polgármester megtarthatja-e mandátumát.

A napirend első szónoka Kumanudi Koszta demokrata, aki hosszasan bizonyítja, hogy a megtámadott mandátumokat nem lehet megsemmisíteni. Beszédére Uzunovics miniszter válaszol, aki Boskovics demokrata képviselő közbeszólására Boskovics felé fordulva ezeket mondja:

— Ön a bíróság elé fog kerülni! Óriási lármá tör ki erre. A demokraták szenvedélyes hangon támadnak a radikálisokra. A nagy

zaj miatt az elnök felfüggeszti az ülést, de a képviselők nagy része bentmarad a teremben és folytatja az éles szóharcot. Dragovics radikális hazaárulónak nevezi Timotievics Koszta demokratát, mert 1917-ben különbékét akart kötni a központi hatalmakkal.

A szenvedélyek lecsillapultával Peles ismét megnyitja az ülést. Uzunovics folytatja beszédét, polemizálva Kumanudival, aki beszéde után személyes kérdésben szólal föl. Ugyancsak személyes kérdésben kér szót Boskovics is, aki kijelenti, hogy Uzunovics vádjai alaptalanok.

Szimonovics radikális rövid beszéde után az elnök az ülést bezárrja.

Délutáni ülés

Délután négy órakor nyitja meg Peles elnök a parlament ülést.

Az első szónok Lázics Voja földművespárti, aki után Popovics Riszta montenegrói federalista beszél. A demokraták nagy lármával fogadják beszédét.

Utána Mitrovics demokrata, Sztanofevics Aca és Boskovics Dusan, a pancsevoi kerület demokrata listavezetője beszélnek.

Boskovics Dusan demokrata képviselő, a pancsevoi kerület listavezetője beszél ezután, akinek szavait nagy érdeklődéssel hallgatja az egész szkupstina. Boskovics az ellene emelt vádakát rágalomnak minősíti és tiltakozik az ellen, hogy választási beszédeiben a király és a hadsereg ellen izgatott volna. A jegyzőkönyv szerint ő azt mondta, hogy a királyra és a hadseregre nincs szükség. Kijelenti azonban, hogy ő még ezt sem mondta,

Vöröskereszt-napot rendeznek Szuboticán

Az országos Vörös Kereszt Egyesület suboticei fiókja csak nemrég alakult meg és a választmány máris erős agitációt fejt ki a tag-toborzás és a Vörös Kereszt Egylet népszerűsítése érdekében.

A suboticei fiók vezetősége elhatározta, hogy június 9-én és 10-én Szuboticán Vöröskereszt-napot rendez a nemes és humánus intézménynek minél szélesebb körökben való propagálása érdekében. A propaganda-napokon a rendezőség a Vörös Kereszt Egyesület célját és hivatását ismertető előadásokat fog rendezni és mindkét napon az utcákon perseglyekkel gyűjtenek az egyesület céljaira.

A propaganda-napok előkészítésének megbeszélése céljából május hó 28-án délelőtt féltizenegy órakor a városháza közgyűlési termében értekezlet lesz, amelyen a suboticei választmány szívesen lát minden érdeklődőt.

Interpellációk

a közgyűlés előtt

Támadás készül a városi tanács ellen az utak javítása miatt is

A szombatj közgyűlés szokatlanul élénknek ígérkezik. A tegnapi számban ismertetett interpellációk kivül a radikális párt bunyevác gazdasági csoportja újabb interpellációt is határozott el.

A párt a közgyűlésen szóvá akarja tenni a suboticei utak javításának az ügyét is. A városi tanács az utak javítására az idej költségvetésben három millió dinárt irányzott elő és amint ismeretes már meg is rendelt száz vagon kőanyagot, hogy a javítási munkálatokat minél előbb megkezdhessék.

A gazdák azonban, akiket a legközelebről érdekel az utak javítása,

attól tartanak, hogy az utak javításának nagy munkája a város saját kezelésében késedelmesen fog megindulni s pénz és anyaghiány miatt el fog sikkadni. A gazdák azt kívánják, hogy a város adja vállalatba az utjavítási munkálatokat, mert a vállalat

között kötelezheti a munkálatoknak záros határidőn belül való elvégzésére.

A gazdák előreláthatólag nem fogják belenyugodni az úgy olyan elintézésébe, mely az ő kívánságukat nem teljesíti.

Ezerháromszáz korona az új buza

Az új terméskilátások miatt állandóan esik a gabona ára

Hat hét mulva kasza alá kerül országsszerte az új élet és a gazdák éppugy, mint a földnélküli kenyérfogyasztók, bizakodva várják mivé teljessül a májusi ígérét, a most sarjadó buza kalásza mennyi magot, mennyi kenyeret fog hozni.

Az utóbbi napok esőzései erősen feljavították a terméskilátásokat és a Vajdaság minden részéből beérkezett jelentések szerint a vetések mindmennyi kitünően állnak. Számszerű becslést a várható termés mennyiségéről egyelőre korai volna adni, megállapítható azonban, hogy a termés fejlődése messze felülmúlja a multesztendei vetések állását ugyanebben az időszakban. A kedvező kilátások hatása már érezhető is a gabonárákban: a gabona ára a hosszú stabilitás után erősen lanyhuló irányzatot mutat.

A háborús esztendő óta a gazdák pénzbősége nagyjában véget vetett a zöld hitelnek, így tehát az előre való eladások rendszere is eltűnt. Néhány esetben fordulnak ugyan elő ilyen eladások, de megállapítható, hogy a kereskedők rendkívül óvatosak, mert a jó terméskilátások mellett nem mernek a kockázatos spekulatív vételre bocsátkozni, mert az árak nagy esésére számíthatnak. A pénzhány szintén egyik jelentős oka annak, hogy nincsenek nagyobb előzetes eladások új buzában.

Május közepén a tartózkodó vételkedv következtében kisebb mennyiségben jöttek létre előre való eladások, amikor is 1400 koronát fizettek az új buzáért. Azóta, — az

esőzések folytán, — tetemesen megjavult a vetés, ami az árakra is érezhető hatással volt, úgy hogy ezen a héten már 1300 koronáért kínáltak új termésű búzát. A vételkedv azonban még emellett az ár mellett is erősen tartózkodó, mert kereskedelmi körökben 1200 koronás kezdő buzárra számítanak.

Az olcsóbbodásra nagy befolyással van a dindr stabilitása, mert ez elejét veszi annak, hogy a kereskedők a gabonával valutaspekulációt üzenek. A világpiaci árak, — az általános jó terméskilátásra való tekintettel, — szintén erősen esnek, úgy hogy a külföldi fogyasztói piacok is csak a pillanatnyi szükségletet fedezik vásárlásaikkal és a raktárra való vétel megsemmisült. Ez nálunk is szemmel láthatóan érezteti hatását, mert az export is csaknem teljesen megszűnt. Bécsi és prágai jelentések szerint Ausztria és Csehszlovákia a várható áresések miatt az új termésig beszüntette a gabona- és lisztvásárlást.

A nagy kínálat mellett így most általános üzlettelenség és lanyhaság állott be a gabonapiacra. A buza ára szombattól szerdáig 1760 koronáról 1700 koronáig ment vissza, de bizonyosra veszik, hogy az áresőkkenés az aratásig állandóan folytatódni fog. A különbség az óbuza 1700 koronás és az új termés várható 1200—1300 koronás ára között még igen nagy, aminek június közepéig nivelálnia kell. Általános az a nézet a kereskedők körében, hogy ez a nivelálódás, ha a terméskilátások nem rosszabbodnak, nem az új áru drá-

gulásában, hanem az óbuza olcsóbbodásában fog megnyilvánulni. Ez a nézet különösen a jugoszláviai fő fogyasztási piacok; Zagreb, Sarajevo és Dalmácia gabonáiraiban, az ottani vásárlások olcsóbbodó irányzatában jut kifejezésre.

A buza árának megfelelően a liszt ára is lényegesen csökkent; 0-ás lisztet 2600—2650 koronás árral kínálnak.

Az általános olcsóbbodási tendenciák megfelelően a búzán kívüli a többi gabonaneműek ára is csökkent. Zabban alig jön létre üzlet; ára 1140—1160 korona körül ingadozik. Elsőrendű sörárpa 1300 koronára. Tengerit 1000 koronáért kínálnak exportra azonban alig kerül be, mert Olaszország, a legjelentősebb vásárlópiac az erős külföldi verseny miatt beszüntette a vételket.

Ellenőrizhetetlen hírek

a suboticei főispán lemondásáról

Egy birtokvásárlás kommentárja

A suboticei városházán szerdán azt rebesgették, hogy *Pletikoszits András dr. főispán elhatározta lemondását és már a legközelebbi időben megvált állásától.* A hír mindenképpen meglepő és a mai politikai helyzetben teljesen indokolatlannak látszik, éppen ezért egyelőre fentartással kell fogadni.

A »Bácsmegyei Napló« munkatársa elsősorban is *Pletikoszits* főispán akarta megkérdezni; a hír valóságára nézve, azonban a főispán egynapos itthoni tartózkodás után újból visszautazott Horvátországba. Így tehát csak azokat a körülményeket sikerült megtudni, amelyeknek alapján a főispán lemondásáról szóló hírek elterjedtek.

Már a mult héten megírtuk, hogy *Pletikoszits* főispán Zagrebba utazott. Mint most kiderül, *Pletikoszits* főispán egy birtokvásárlás ügyében járt Horvátországban, ahonnan pünkösd hétfőjén érkezett vissza, azon-

Ne kérdezz semmit: figyelj

Nézzé, fiatalember, magának megmondom egész őszintén: azt se bánom, ha tovább adja, ugye hiszi el magának senki. Maga azt mondja, hogy hát az más, könnyű nekem, Tótváros legtiszteltebb, legbevezettebb cégének, nekem, a módos és jónevű Turánszkinak, városatyának és virilistának, aki itt gyökerezik, ebből a talajból, mindenkit ismer, mindenkinek komája, mindenkivel jóba van. De mihez kezdjen maga, aki egyedül és ismeretlenül, most érkezett ebbe a porfészekbe, mindent előről kell kezdenie és nincs senki, aki nagyon törné magát, hogy utbaigazítsa, felvilágosítsa, tanácsot adjon, megmagyarázza a helyi viszonyokat.

Hát nézzé, fiatalember. Tudja meg, hogy öt évvel ezelőtt én, a híres Turánszki, akiről azt hiszik, az úkapja is idevalósi, éppen úgy érkeztem Tótvárosba, mint kegyed. Nem volt nekem senkim és sennim, nem ismertem én itt senkit, sose láttam én Tótvárost addig: egyetlen poggyásom volt, az az eltökélt szándék, hogy a nagy szállítást, a mire vagy huszan pályáztak, nekem kell megkapni. Hanem valamit tanultam a katonaságnál, ahol regrutakoromban sokat kibabráltak velem és ez a valami egyszerűen és röviden ebből áll: ne kérdezz semmit, ha azt akarod, hogy mindentudónak tartsanak és bizzanak benned; ne kérdezz, hanem figyelj. Látja, én rólam azt tartják például, hogy nagyon művelt ember vagyok — ez onnan van, mert felőlem beszélhet valaki olyan cifrán és művelten, hogy a felét se értem annak, amit mond — azt meg nem éri, hogy én valamiről megkérdézzem tőle — hát

ez a szó mit jelent? Ha pedig nem kérdezem, az illető azt hiszi, hogy tudom.

Ezt csináltam én akkor is. Mikor leszálltam a pályaudvarról, nem tudtam én, lelkem, azt se, hogy erre felé merről szokott kelni a nap. De azért a hordárnak bementem a Grand-Hotel, olyan hangon, mintha én volnék a tulajdonosa. Magam meg elindultam a Fő uccán, fűtő-részve és vidáman: olyan otthonosan, hogy öt perc se tellett bele, egy idegen, aki velem együtt utazott, odajött hozzám és megkérdezte tőlem, merre van a városháza. Magam is odaigyekeztem, mondtam neki, csak tessék velem jönni. Hát aztán jött. Utközben, hogy azon tőprengtem magamban, miről a csodáról fogom megismerni, hogy melyik lehet a városháza, az idegen ur bizalmaskodni kezdett, hogy aszongya, látja, hogy idevalósi vagyok, hogy hát ismerem-e a polgármestert — milyen ember az, így-ugy, mert hogy ez a szállítási ügy érdekli őt, szeretne tudni egyetmást, mielőtt felmegy. Mondtam neki, ja, a szállítást, tegnap este döntöttek ebben az ügyben, már ki is adták a Singszternek, itt a Könyök uccában — én csak úgy véletlenül hallottam a Sakszterben Dugó Feritől, mert engem nem érdekel ez a szakma. Na, az idegen nagyon elszontyolodik, lógatja a fejét, aszongya, ő akkor akárk utazhat is vissza, még jó, hogy találkozott velem, legalább megspórol egy utat, köszöni, már nem kell a városháza.

Hát aztán csak magamban mentem tovább, mondom, na egyvel kevesebb, míg Perek Jóska, akivel Kassán voltunk együtt, meg nem ismert (én nem emlékeztem rá), aztán nagyon megörült nekem. Be-

szélt hetet-havat, én meg közbe néztem a boltokat — oszt látom, vagy ötven lépésről előre (jó szemem van, hálaistennek), hogy aszongya »Zadrucsek Vencel, bórkereskedő«. Ejnye, mondom, de megváltozott itt minden, hogy két évig nem voltam itthon — a Zadrucsek bór elköltözött innen, vagy mi? Aszongya, hát az ki? ő tíz éve lakik Tótvárosban, de nem hallott róla. Dehogyan nem, mondom (közben odaértünk), itt van la, mégse költözött el, csak elnéztem a cégtáblát. Hát nagyon álmétkodott, hogy milyen emlékezőtehetségem van, egy ilyen kis vacak boltot észbe tartok. El is terjesztette később a híreimet, hogy az egész város a kisujjamban van.

Na aztán, hogy megtaláltam a városházát, bemegyek, körülnézek, fölmegek az emeletre, sok ajtó volt, oszt az egyikre kívülről fel volt írva, hogy »Idegenek tilos a bemenet«. No mondom, jó helyen járok.

A szolga nem figyelte oda, éppen azt magyarázta valakinek, aki megkérdezte, szabad-e neki jelentkezni kihallgatásra, és ha igen, hol veszik fel a kérelmét; hogy kár a fáradságért, ugye lehet két héttig, az atyauristennek se — hát szépen bementem a nyitott ajtón. Persze, hogy jó helyen jártam, azért volt idegennek tilos a bemenet, mert csak erefele lehetett halborítatlanul egyenesen bemenni a polgármesterhez annak, akinek olyan fontos dolga volt vele, mint nekem. Valami hivatalnokféle ugyan volt még közben, de arra, mielőtt még szólhatott volna, ráripakodtam, hogy »micsoda dolog az, nyitva hagyni a hetes ajtót — úgy látom, nem régen lehet itt, hogy még nem ismeri a szokást,

— aztán akárki bejöhet utánam!« Ráhibázhattam, mert csak hebegett valamit és engedett a tapétás ajtóhoz, biztosan azt hitte, hogy az új polgármester vagyok.

Igy hát szép csendesen benyitottam, a polgármester éppen írt valamit a nagy asztalon, sok ménekő aktahalom közt. Nem zavartam, mit zavarjam, nem igaz? Hanem szépen oldalt kerültem, oszt leültem egy székre, oldalt. Oszt, hogy szokásom mindent meglátni, amit nézek, hát látok egy lámpát, alatta pecsétviaszt, mellette meg egy borítékot, amit előre megírt a polgármester, hogy majd beletegy a levelet, amit írt éppen. Hát az van rajta, hogy Kótyai János. Ki lehet az, gondoltam, de már akkor ordított, hogy ki vagyok, mit keresek itt? Mondom, vállat vonva, nem keresek én senkit, engem iderendelték, a Kótyai János mondta, hogy várnak. Na, erre kap a fejéhez a polgármester — tyű, aszongya, az isten küldte magát! Legalább nem kell levélen megírni (és már tépi is össze, amit írt) — az ilyen kényes dolgot jobb élőszóval küldeni — hát csak üljek le, töviről-hegyire elmagyarázza nekem, mi az egyetlen módja annak, hogy valaki megkapja a szállítást.

Hát aztán megmagyarázta. Meg is kaptam. Később a polgármester bizalmasan megmondta, hogy jobban is örül, hogy én kaptam, — máskor, első pillanatban jobban tettem nekem, mint az a Kótyai — látta, ahogy figyeltem a magyarázatát, hogy jobban értek a szakmához, mint az a Kótyai, aki folyton kérdezősködött.

Elmondhatja, fiatalember, úgy se hiszik el.

ban anélkül, hogy bement volna hivatalába, kedden újra elutazott, hír szerint azért, hogy a horvátországi bírtok megvételeit perfektálja. Ebből a tisztán magántermészeti ügyből még nem lehetne ugyan semmiféle távolabbi következtetést levonni, azonban ehhez járul még az a körülmény, hogy dr. Pletikoszits András főispán állítólag megbízást adott már suboticiai házának, palicai villájának és földjének eladására is.

Ebből a tényből keletkeztek azok a hírek, hogy Pletikoszits főispán meg akar venni állásától és el akar innen költözni.

Meg kell állapítani, hogy a lemondásról szóló híreket csak a fantázia teremtette meg s azok minden komoly alapot nélkülöznek. Közvetlenül a választások után, amikor hasonló hírek már egyszer elterjedtek, Pletikoszits főispán maga cáfolta meg távozásának hírét.

Iskolákat alapít

a bánáti katolikus püspökség

A püspöki adminisztrátor a Német Párttal tárgyal

Beogradból jelentik: A bánáti római katolikus egyházmegye új püspöki adminisztrátora Radics szerdán Beogradba érkezett, hogy a Becskeréken felállítandó katolikus főgimnázium ügyében a kormánynál és politikai körökben előzetes tájékozódást folytasson.

A püspöki adminisztrátor a parlamentben is megjelent, ahol a klerikális klubban és a német pártklubban tett látogatást.

Értesülésünk szerint az új egyházmegye adminisztrátora — a bácskai egyházmegye már megkezdett iskola alapítási akciójához hasonlóan — az új püspökség székhelyén papnevelő intézetet akar felállítani, amint azt az egyházi statutumok minden püspökség számára elő is írják.

Hogy pedig a pápi főiskola látogatottságát is biztosítsák, egyidejűleg az egyház fennhatósága alatt álló középiskolát, nyolc osztályú gimnáziumot is akarnak szervezni, melynek maturánsai közül kerülne ki első sorban a szeminarium hallgatói. Mint a Bácsmegyei Napló annak idején már megírta, ugyan ilyen tervvel foglalkozik már régebben a bácskai egyházmegye Szuboticián székelő adminisztrátora, Budanovics Lajos is. A szuboticiai akciónak — finansiális okokból — több kilitása van a sikerre, mint a Becskerékeknél. Ugyanis a bácskai egyházmegye — a kalocsai érsekség volt vagyónából — tizenkétezer hold földje van a Bácskában. Igaz ugyan, hogy ez csaknem egészében levonva foglalva agrár célokra, illetőleg sequestrum alatt áll, de az egyházi hatóságok remélik, hogy ez csak ideiglenes állapot és az egyház vissza fogja kapni vagyonát és így saját anyagi erejéből fenn fogja tudni tartani az új közoktatási intézményeket is. Nem így áll a dolog a bánáti egyházmegyénél, amelynek területén a régi csanádi egyházmegyének semmiféle vagyona sincs, tehát az csak a hívők áldozatkészségéből tudná fenntartani tervezett iskoláit.

Ezzel a ténnyel áll összefüggésben Radics adminisztrátor látogatása a német párt képviselőinél is. A bánáti katolikusok nagyrésze ugyanis német nemzetiségű, akiknek áldozatkészségéhez a németek politikai pártja utján is hozzá akar férközni az egyház. Az adminisztrátor előadta a képviselő-klubban a gimnázium alapítására vonatkozó tervét. Az eddigi terv szerint az iskolaoktatási nyelve magyar lenne, a németre való tekintettel azonban a német nyelv tanítását az állami tantervtől eltérően már az első osztályban intenzíven megkezdendék. Radics megkérte a képviselőket, hogy az iskolaügyet úgy a német hívők előtt, mint esetleg hivatalos fórumok előtt is támogassák.

A német párt nem adott azonnal választ a püspöki adminisztrátornak, mert az ügyet először a csütörtökön

Becskeréken megtartandó pártkonferenciára elé viszik. Ezen a konferencián részt vesznek az összes vidéki pártszervezetek kiküldöttei. A képviselő-klub részéről előreláthatólag Heinrich és Teubel képviselők vesznek részt a konferencián. Bartinaus képviselő megjelenése egyelőre

még bizonytalan.

Hogy ez a konferencia hogyan fog határozni, azt még nem lehet előrelátni, de Radics adminisztrátor a képviselő-klubban nem tapasztalhatott az ügy iránt olyan érdeklődést, amely tulságos optimizmusra jogosíthatna volna föl.

A német-párti képviselők inzultálása a nemzetgyűlés előtt

Peles házelnök nem engedélyezte a napirend előtti felszólalást

Beogradból jelentik: A ptuji incidens, Schauer Ferenc német képviselő súlyos sérülése még mindig izgalomban tartja a politikai közvéleményt, amely a sajtó komolyabb részével együtt a legsúlyosabban elítéli a nemzetiségi képviselőket ért inzultust.

A német párt képviselői a szerdai ülésen szóvá akarták tenni a parlamentben is az ügyet. A parlament ülése előtt Krafft István dr., a képviselő klub elnöke felkereste Peles Dusánt, a parlament elnökét és engedélyt kért arra, hogy az ülésen napirend előtt mentelmi bejelentést tehesen a párt három tagja mentelmi jogának megsértése miatt.

A parlament elnöke azonban a kért engedélyt nem adta meg. Az elutasítást Peles azzal indokolta meg, hogy — a kormánnyal kötött előzetes megállapodása értelmében is — mindaddig, amíg a parlament szabályszerűen meg nem alakul, vagyis még az elnökséget meg nem választják, sem napirend előtti felszólalásokat, sem interpellációkat, sem

a miniszterekhez és a házelnökséghez intézett kérdéseket nem engedélyez. Eddig már nagyon sok hasonló kívánságot utasított vissza, úgy, hogy ebben az esetben sem tehet kivételt.

Tekintettel azonban az eset rendkívül súlyos voltára, azt tanácsolta a német képviselőknek, hogy nyújtsanak be a parlament elnökségéhez írásbeli panaszt az esetről és ő azt a parlament legközelebbi ülésén fel fogja olvasni.

A német pártklub még nem határozott afelől, hogy a Peles által ajánlott módot igénybe veszi-e és benyújtja-e írásban panaszát a Házhoz, vagy pedig bevértja a parlament megalakulását és akkor áll elő panaszával.

Mint értesülünk, Krafft István dr. szerdára tervezett felszólalásában nemcsak a ptuji incidens tette volna szóvá, hanem rámutatott volna az Orjuna szervezetek veszedelmes működésének egész anyagára és hatékony intézkedéseket követelt volna a nemzetiségi lakosság békéjének biztosítására.

Belgium új jóvátételi konferenciát tervez

Theunis és Jaspar Párisban várják meg az új német javaslatot

Párisból jelentik: A Petit Parisien brüsszeli tudósítója jelenti lapjának, hogy Jaspar külügyminiszter szeretné a szövetséges kormányokat megnyerni egy közös válasz számára s az a terve, hogy az antant kormányai tartsanak együttes konferenciát s azon állapodjanak meg a küszöbön álló új német javaslatra adandó válasz szövegében. Természetesen ennek nagyon fontos előfeltétele az, hogy a német javaslat Franciaország és Belgium számára a további tárgyalások alapjául elfogadható legyen.

Ezt az értesülést a Temps azzal a brüsszeli hírrel egészíti ki, hogy Theunis miniszterelnök és Jaspar külügyminiszter a jövő hét elején Párisba érkeznek, ahol bevárják az új német jóvátételi javaslatot.

Számítanak rá, hogy addig megjön Berlinből az új jegyzék s amennyiben a belga és francia miniszterek párisi tanácskozásán azt fogják találni, hogy az tárgyalásra alkalmas, akkor arra fogják kérni az angol és az olasz kormányt, hogy dolgozzák ki együttesen a szövetségesek választ.

A vajdasági radikális képviselők követelik a községi választások haladéktalan megtartását

A régi magyar községi törvényt követelik vissza

Beogradból jelentik: A vajdasági radikális képviselők szerdán délelőtt ülést tartottak, amelyen a vajdasági községi törvénnyel és a vajdasági községi választások kérdésével foglalkoztak. A vajdasági községi törvényt még a múlt parlamenti ülés szakban hozta meg a törvényhozó bizottság, kisebb változtatásokkal a szlovéniai községi törvény mintájára, azonban azt a hivatalos lapban mindeztideig nem hirdették ki és így a törvény még nem lépett életbe.

A szerdai értekezleten Alexijevics Mita belügyminiszteri osztályfőnök referálta az ügyet. A képviselők megállapították, hogy a törvénynek súlyos hibái vannak. A vajdasági községi törvénynek legnagyobb hibája az, hogy csak a községi választások rendjéről intézkedik, de nem írja pontosan körül, hogy a községi választások után mi tartozzék a községi autonómiák hatáskörébe.

Ezért a vajdasági radikális képviselők kifejezést adtak az értekezleten annak a kívánságnak, hogy a vajdasági községi törvényt változtassák meg

és pontosan írják körül a községi autonómiák hatáskörét, különösen pedig

állítsák vissza a községi képviselőtestületnek azt a jogát, hogy a jegyzőket megválasszák.

Általában a régi magyar községi törvényre akarnak visszatérni a vajdasági radikális képviselők.

Az értekezlet megbízása alapján dr. Lalosevics János és dr. Mihajlovics Szvetisláv képviselők csütörtökön előterjesztik a belügyminiszternek a vajdasági radikális képviselőknek azt a kérését, hogy fogadják el az általuk ajánlott változtatásokat és sürgősen terjeszse a javaslatot újból a törvényhozó bizottság elé, vagy ha a változtatásokat nem hajlandó a belügyminiszter elfogadni, úgy a törvényt eredeti formájában sürgősen hirdesse ki, nehogy a községi választások további halasztást szenvedjenek.

A vajdasági radikális képviselők követelik, hogy a vajdasági községi választásokat még június hónap folyamán eítsék meg,

hogy így helyreálljon a Vajdaságban a jogiolytonosság.

Munkatársunknak az értekezlet után alkalma volt beszélgetni több radikális képviselővel, akik kijelentették, hogy abban az esetben, ha a

kormány nem fogadja el az általuk javasolt változtatásokat, minden felelősséget elhárítanak magukról, miután ezt a községi törvénytervezetet a régi parlament törvényhozó bizottsága készítette.

Aini a szabad királyi és rendezett tanácsú városok ügyét illeti, — azokra nézve a törvény keveset mond. Rájuk vonatkozólag új törvény fog intézkedni.

Radics ismét harcias

Tiltakozik a francia-gyámság ellen

Radics István a zagrebi Slobodni Dom-nak, a horvát köztársasági párt hivatalos lapjának legutóbbi számában több cikket írt, amelyekben ismét élesen támadja a radikálistárat. Egyik cikkében többek között a következőket írja:

— Mi, horvátok, kis nép vagyunk, de mégis közel négy millió a számunk. Körülbelül megegyezik annyian vagyunk, mint azok, akik úgy gondolkoznak, mint mi és velünk együtt le akarják törni az erőszakos beograd centralizmust. Mi, horvátok, egyik lábunkkal a Dunánál, a másikkal az Adria tengernél állunk. Jobb kezünkkel Splitet és Sibeniket, balkezünkkel pedig Beograd alatt Zemunt tartjuk. Ha beogradban nem térnek észre és Benessel együtt francia gyarmatot akarnak belőlni csinálni, akkor a horvát népképviselőt a horvát nép nevében olyan akcióba fog kezdeni, amitől ki fog esni a kard a beogradiak kezéből.

Radicsék a Muravidéken agítálnak

A Muravidéken a Radics-párt az utóbbi időben igen élénk agitációba kezdett. Vasárnap s öt helyen tartottak négyüléseket, ezenkívül pedig házról-házra járnak és aldrásokat gyűjtenek a horvát köztársaság mellett. Radicséknek ez a mozgalmuk különösen a klerikálisokat érthi nagyon kellemetlenül, mert a Muravidék Szlovéniához tartozik és Korosecék azt saját területüknek tekintik.

A hamburgi szocialista kongresszus

A világ öt veszedelem-centruma

Hamburgból táviratozzák: A nemzetközi szocialista kongresszus keddi ülését Handersohn (Angolország) nyitotta meg, aki közölte a kongresszussal az angol kormánynak a szovjetkormányhoz intézett ultimátumát és kijelentette, hogy az angol munkásság nemcsak itt a kongresszuson, hanem hazájában is tiltakozni fog kormányának az eljárása ellen. Abramovics orosz delegátus az orosz munkásság nevében csatlakozott ehhez a tiltakozáshoz és arra utal, hogy a diplomáciai viszony megszakításával Oroszországot újabb éhségblokádnak teszik ki.

Bauer Ottó osztrák delegátus a nemzetközi reakció ellen való nemzetközi küzdelemről szóló előadói jelentésében öt veszedelem-centrumot különböztet meg. Ezek: Oroszország, Németország, Olaszország, Magyarország és a népszövetség. A francia szocialistáknak, valamint a kisantant szocialistáknak kötelességük az imperializmus ellen harcolni. Az olasz fascizmus óriási veszélyt rejt magában, amennyiben a reakciót Európaszerte felbátorítja. Magyarország is olyan probléma, a melyet nemzetközi szempontból kell megvizsgálni. A népszövetség is veszélycentrum, mert a béke és háboru kérdésében nem meri szavát felvinni és a jóvátételi kérdésben is a nyugati hatalmak engedelmes eszköze.

Egyhangulag elhatározták, hogy a megalakítandó új internacionale új székhelye London lesz.

Másnak földjét adta el

A félrevezetett hatóságok

Somborból jelentik: Szláviac István gardinoveci földműves még a háború alatt katonának bevonult. A harctéren nyomtalanul eltűnt. Eltűnése óta sem tőle, sem róla nem érkezett hír hozzátartozóihoz, akik időközben el is haltak.

1921-ben egy Szláviac Száva nevű ember összejárta Szt. Dudas Márton gardinoveci segédjegyzővel, aki az ő részére hivatalos okiratot állított ki az eltűnt Szláviac István nevére. A Dudástól kapott hivatalos okmányok felmutatása mellett az ál-Szláviac István kérvényt adott be a novisadi telekkönyvi hatósághoz, amelyben kérte, hogy a kiskorúsági feljegyzését töröljék. A kérvény alá a háborúban letűnt Szláviac István nevét írta alá. A telekkönyvi hatóság teljesítette a kérést, törölte a kiskorúságra vonatkozó feljegyzést, mire a család Dudás segédjegyző közvetítésével a földet eladta Kapetanov Sándor gardinoveci földművesnek huszezer koronáért. Az adásvevési szerződésben szintén az eltűnt nevét írta alá.

Néhány héttel ezelőtt a sombori árvászeknél megtudták, hogy Szláviac István kiskorúságát törölték. Vizsgálatot indítottak, amelynek folyamán kiderült, hogy az eltűnt nevében egy szélhámos kérte a nagykorúsítást, aki már el is adta a távol levő földjét. Az árvászek feljelentést tett a novisadi ügyészségen, ahol megindították a nyomozást.

Dudas Márton tudomást szerzett arról, hogy családja kiderült s mielőtt letartóztathatták volna, átszökött Magyarországra. A nyomozás folyamán kiderült, hogy Szláviac Száva a múlt évben meghalt. Az ügyészség most Kapetanov Sándor ellen emelt vádat, aki a földet az ál-Szláviac István megvásárolta. Kapetanovot letartóztatják.

Uj Battonya

Délszerbiában

Megkezdődött az új falu fejlődése

Az Ovcsepoljéra telepített battonyai telepesek helyzetéről a legjelentősebb hírek jelentek meg a lapokban. Beogradj munkatársunk kiutazott az új faluba, hogy meggyőződést szerezzen, mi igaz ezekből a hírekből. Jelentése szerint az Ovcsepoljen keletkező új telepes falu építése az utóbbi napokban erőteljes haladást mutat fel. Az ideiglenes barakkokon és kunyhókon kívül máris több mint 30 állandó lakóház épült fel és további 20 ház felépítése is serényen folyik.

Az eddig felépült állandó és ideiglenes hájlekokban 230 család él. A napokban érkeznek vissza Novisadról azoknak a családoknak egy része, a melyek az első idők mostohaságaitól megrémülve visszatértek Novisadra és a Vajdaságban akartak földet szerezni. Az agrárreform minisztérium ezt a kívánságukat nem tudta teljesíteni, ezért a visszatért 22 családból kettő máris visszautazott Ovcsepoljéra, ahová a telepesek még többen követik őket.

Az utak megjavulásával az építési anyagok szállítása, ami az első időkben a legnagyobb bajokat okozta, megoldódott, amiben az állam a maga járműveivel is a telepesek segítségére siettek.

Az új telepes falu házai csinos tervek szerint épülnek és a kis falunak egész városias jellege lesz. A házépítésnél közel 100 férfi foglalatoskodik, a többi 130 a föld megművelését látja el. Eddig már 130 hektár földet vetettek be, de a vetés még tovább folyik.

Az egész napi szorgos munka mellett a szórakozásról sem feledkeznek meg a Magyarországon kulturélet-

hez szokott battonyai családok. A telepesek tamburás zenekara vasárnaponként hangversenyezik. Már egy vendéglő is megnyitotta a faluban és épül már a második is. A vendéglőben még mozi is lesz. Az új község máris a környék kulturgócponyjának tekinthető, ahová messze földről bejárnak szórakozni a környékbeli földművesek.

Az új községben egy katonai és egy csendőrsztag állomások is rendezték a rendőrbiztosságot is szerveztek. A telepnek Stip várossal telefonösszeköttetése is van már. A telepesek között sok van, aki még nem egészen jól beszél szerbül, de ezek is tanulják a nyelvet, noha a családi asztalnál magyar szó is igen gyakran hangzik az ajkáról.

Erős harc várja az új angol miniszterelnököt

Harding szerint Baldwin kinevezése volt a legszerencsésebb megoldás

Londonból jelentik: Rendkívül meglepetésként fogadtatásban részesíti a sajtó szerda reggeli száma az új miniszterelnököt. A kormány lapjai dicsérik nagy politikai iskolázottságát, gazdasági képzettségét, munkabírását és ügyességét, amellyel bizonyára sikeresen fog szembeszállhatni az ellenzékkel, de nem mulasztják el figyelmeztetni, hogy erős közdelemre kell készülnie, mert az ellenzék eddig csak Bonar Law betegsége miatt volt kíméletes, amire most nem lesz semmi oka. Baldwin el van szánva a legerősebb parlamenti harcokra.

Hogy a harc nem fog elmaradni, az kiderül a parlamenti munkaspárt tegnapi nyilatkozatából, amelyet még Baldwin miniszterelnökké való kine-

vezése előtt adott közre s amelyben az van, hogy amennyiben az új miniszterelnök az alsóház tagjai közül fog kikérülni, a párt minden erejével azon lesz, hogy kikényszerítse az alsóház feloszlatását.

Washingtonból jelenti a Radio-ügynökség: A Fehér Házból kiszivárgott hírek szerint Harding elnök, mikor hírét vette Baldwin kincstári kancellár miniszterelnökké történő kinevezésének, úgy nyilatkozott, hogy ez volt a legszerencsésebb választás.

Londoni jelentés szerint a Daily Mail úgy tudja, hogy lord Curzon valószínűleg nem marad meg a külügyminiszteri székben. Utódjául lord Derbyt emlegetik.

A mayerlingi tragédia aktái

Nyilvánosságra kerülnek a bécsi császári magánlevéltár titkai

Lloyd George és Vilmos császár emlékiratainak közlése után — amilyen tudvalevően úgy történt, hogy Amerika és a kontinens minden országának egy-egy napilapja részére eladták a kiadók az egyidejűleg történő megjelenítés jogát — újabb kartell-szenzációval szolgál egy élelmes bécsi kiadóvállalat, a meglehetősen ismeretlen nevű Kronos-Verlag: leközi az osztrák állami levéltárban, a bécsi udvari levéltárban és néhány I. Ferenc József magánlevéltárában őrzött eredeti aktát a mayerlingi tragédiának. Rudolf trónörökös és báró Vecsera Mária szerelmi regénye és 1889 január 29-ikén gyanus körülmények között bekövetkezett hirtelen haláluk sok szóbeszédre adott alkalmat évtizedeken keresztül, sőt még ma is foglalkoztatja a közérdeklődést, hiszen egyik budapesti színház éppen most készült Vajda Ernő »Trónörökös« című és a mayerlingi tragédiát dramatizáló darabjának a bemutatására. Az akták közzététele tehát feltétlenül jó üzlet lesz és — tekintve, hogy a cikksorozat közlésének jogát Bécsben is, Budapesten is kimondottan monarchista lapok szerezték meg — nem is bizonyos, hogy csak üzlet lesz. Hiszen a mayerlingi dráma valamilyen részletére világosságot vető levelek és okiratok gyűjteményét a császári udvar annyira hét lakat alatt tartotta, hogy az ezzel az ügyvel foglalkozó aktákat Ferenc József minden esetben személyesen adta át bizalmasának, Taaffe gróf osztrák miniszterelnöknek, csak-hogy valamiképpen az állami, vagy az udvari levéltárba ne kerüljenek. A monarchista sajtónak nem lehet célja, hogy a császári ház ilyen féltve őrzött szennyesét kitergesse és nyilvánosságra hozza az összes mayerlingi aktákat, de mint a cikksorozat előszavából kiderül, dr. Skedl Artur — aki Taaffe gróf politikai hagyatékát rendezte és most a mayerlingi aktákat is kiadja — nem is hoz minden aktát nyilvánosságra. Ez a körülmény természetesen sokat levon a közlemények érdekességéből, hiszen a mayerlingi tragédiát minden részletében megvilágító cikksorozat csak a számos hiteles és kevésbé hiteles verzió egyike válik: a hivatalos — tehát a legkevesbé hiteles — verzió kommentárjává.

A hivatalos álláspont a mayerlingi drámára vonatkozólag, miután azt a szintén hivatalos magyarázatot, hogy a trónörökös szívszélhűdés érte, senki sem hitte el, tudvalevően az volt, hogy a trónörökös és Vecsera bárónő köz-

sen öngyilkosságot követtek el. A cikksorozat, mint az első közleményből megítélhető, ezt a hivatalos verziót igyekszik elfogadtatni önkényesen kiválogatott okmányok alapján és fontos, sőt perdöntő okmányok elhullgatásával. A közszájon forgó legendák körül csak a teljesen valószínűtlen változatokról emlékszik meg a cikksorozat, a féltékeny erdész bosszujáról, a dorbézoló udvari társaság halálos verekedéséről, az amerikai párbajról, és csupán arról a magyarázatról hallgat, amely a tragédiát a trónörökös és a császár közötti politikai és személyi okokból támadt éles ellentéttel igyekszik megvilágítani. Ez a magyarázat tudniillik nem öngyilkosságot, hanem politikai gyilkosságot tételez föl...

A cikksorozat első közleménye egyetlen aktát tartalmaz: Vecsera bárónő édesanyjának beadványát Ferenc Józsefhez. Az anya, akinek állítólag öngyilkossá lett leánya holttestét nem volt szabad megnéznie, akit nyomban kitiltottak Bécsből, hogy még csak egy szál virágot se tehessen lánya sírhalmára, ebben a levélben »alázatos öngyilkosságának kegyelmes figyelembevételét« kéri Ferenc Józseftől. Vecsera Mária édesanyja ugyanis az eset után röpiratot adott ki, amelyben megírta, hogy a bárónő asszony holttestét nem adták ki a családjának, az anyjának nem engedte meg az udvarmesteri hivatal, hogy halott gyermekét láthassa, a család két férfitagjától, az elhunyt leány két nagybátyjától, Stockau György gróftól és Baltazzi Sándortól pedig megkövetelték, hogy a véres, féltetlen holttestet a következő éjszakán fiakerbe ültetve vigyék el a közlekedő Heiligenkreuzba, ahol a cisztercita kolostorban egyszerű fakoporsóba tették és minden szertartás nélkül eltemették. A röpiratot elkobozták, az anyát, Vecsera Helén bárónőt pedig üldözni kezdték: ezért iolyamodott a császárhoz védelemért.

A kérvény elején a császár iránti hűségét feje ki a bárónő, azután így folytatja:

— Felséged fenkölt igazságérzete előtt mindig diadalmasan megállott az igazság és ezért teljes bizalommal nézek legfelsőbb kegyelmes elhatározása elé, mert egy pillanatra se tértem el a szigorú valóság teréről. A velem és szegény halott gyermekemmel szemben elkövetett bántalmakról úgy vélelmem szabadon tehetek panaszt s arra is jogot éreztem, hogy a szegény, szerencsétlen leányom holttestével a fődudarmesteri hivatal parancsára elkövetett bántalom

ellen keserves panaszra fakadjassak. Legfelsőbb céloim eközben az volt, hogy mindenek előtt Felséged előtt igazoljam magamat és Felségednél keressék meghaligatást panaszaimra s éppen ezért tartottam kötelességemnek igazán és nyíltan elpanaszolni mindent, elsősorban azokat a legfájdalmasabb bántalmakat, melyeket leányom holttestével elkövettek s amik legfájdalmasabban sújtották szívemet. Felséged legkegyelmesebb kegyelmében akartam vigaszt és elégtételt találni minden fájdalmas sérelemért.

A bántalmak özöne úgy megdagadt és annyira eljutott a legszélesebb rétegekbe, hogy önizzólásom csak akkor ígért kilátást a sikerre, ha minden eseményt a leghívebben és legrészletesebben feltárok. A legborzalmasabb sors lenne, forrón szeretett gyermekem szívettépe elvesztése után vigasztalás és részvét helyett még a világ gyalázkodását is elviselni, kitéve a becsutott kötelességmulasztás átkának saját gyermekemmel és Felséged fenkölt személyével szemben és a mondhatatlan fájdalomon kívül, hogy forrón szeretett gyermekemet elvesztettem, még élő gyermekeim jövőjét is megsemmisülten látni. Ez ellen környörgők alázatosan védelemért Felséged lábait előtt.

Felséged kegyelmét kérve magam és gyermekeim számára, hódolatteljesen a következő kérelmet rebegek:

Császári és királyi Felséged kegyelmei alázatos öngyilkosságomat kegyelmesen meghallgatni és kétségbeesett helyzetemben engem és gyermekeimet legmagasabb védelmében részesíteni.

Vetsera Helena báróné.

A cikksorozat az elkobzott röpirat tartalmát nem közli.

Tizenhét család

utrakészen

Akik reggeltől délig kivándorlásra határozzák el magukat

Tegnapi számunkban harminc borsági családról írtunk, akik elindultak a tengerentútra, Argentínába, aszszonnyal, gyerekekkel, szerencsét próbálni — és már délelőtt, délután látogatók adták egymás kezébe a kilincset, mások pedig szünet nélkül telefonon érdeklődtek, miképpen lehet Argentínába jutni.

A legelső érdeklődő egyik subotícai fuvószekerek trombitása, német ember, volt.

— Nem lehet megélni. — mondja, — a művészetből. Egyre kevesebben lesznek, akik mulatnak és ritkulnak a dinárok, féldinárok a tányérban.

— Ért a földműveléshez, erdőirtáshoz? — kérdezzük.

— Majd megtanulom. Jó tudom van, — válaszolja büszkén és sajnálja a hegedűsöket, zongoristákat, a kiknek finom ujjai nem bírják a nehéz munkát. Ezek nem mehetnek Argentínába, fát vágni, földet szántani.

— És ha nem sikerül, — jelenti ki bizakodva, — még mindig megmarad a művészetem. Ott is akadnak mulatozók, akik jó zenét akarnak.

Szinte látni, hogy képzeletében már valamelyik argentinai farmban él, ahol ő muzsikál az új telepeseknél. Elmondja egyébként, hogy zenekarából többen vele akarnak menni, — valamennyien szeretnének földhöz jutni, még ha vérveritkes munka árán is.

Sokkal tragikusabb hatású azonban második látogatónk: egy mérnök, akit a nagy munkanélküliség kényszerít a kivándorlásra. Reggel olvasta a hírt, — és délre már elhatározta, hogy földet fog kérni Argentínában és családjával együtt kivándorol.

A nap folyamán még számosan fordultak a szerkesztőséghez információért: mérnökök, építésszek, hivatalnokok, akik részben a nagy munkanélküliség miatt, részben azért, mert az államnyelvet nem ismerik és állásukat elvesztették, kényszerűségből szánták rá magukat arra, hogy pályát változtatnak és a tengeren túl, földműveléssel fogják biztosítani megélhetésüket. Majd-

nem valamennyien családos emberek, akik már ma, az első napon elküldték megbízottjukat Beogradba, hogy az ottani argentinai konzulátusnál érdeklődjenek a kivándorlás módjára iránt.

A mai egy nap alatt módunk adott beletekinteni emberi sorsok anynyira változatosan — és mégis anynyira azonosan pergő filmjébe: reményvesztettségbe és új remények támadásába. Fájdalmas érzések azok, amelyek régi otthonuk elhagyására kényszerítik az embereket, — egy nap alatt tizennyolc családot, akik hozzánk fordultak információért. És ha láthattuk is a pünkösdi kivándorlók bizakodását, — és ha ez a bizakodás már az első napon tizennyolc intelligens családot birt rá hasonló elhatározásra, — meg kell állapítanunk, hogy a cikkem nem akarunk senkit sem a távozó bánásig követésére rábírnunk. Ingyen ut, — ingyen föld nagyon kis ára az otthoni való elszakadásnak, különösen akkor, ha tudjuk, hogy az ut nagyon idegenbe, nagyon bizonytalanba visz és az ingyen földért esztendőknél keserű munkával, az emberek kultúrájától, életétől elszakítottan kell harcolni a természettel: őserdők őnyvi fáival és az erdők minden vadjaival.

A kaliforniai aranyásók az aranyláz idején keserves csalódással, vértel fizették kalandvágyukat, — és Argentína őserdeje nem az a paradicsom, amely tulzott reményekre jogosíthatna.

Betiltották

a Ferrum-gyári munkások gyűlését

A Ferrum vagongyárban — mint ismeretes — hetekkel ezelőtt bérmozgalom indult meg, amellyel kapcsolatban a gyárvezetőség a munkások egy részét — akik a megállapodást megszegték — kizárta a munkából és csak azokat engedte tovább dolgozni, akik a régi feltételek mellett hajlandók voltak dolgozni.

A kizárt munkások, körülbelül háromszázan, szerdán plakátokat ragasztottak ki, amelyben *elkeseredett hangon* ismertették a mozgalom előzményeit és felhívták a munkában levő Ferrum-gyári vasmunkásokat is, hogy *a Hungária udvarán tartandó népgyűlésen jelenjenek meg* a kizárt munkások ügyének részletes megbeszélésére. A harcias hangon megírt plakátra a Ferrum-gyár vezetősége felhívta a rendőrség figyelmét, amely *előzetes ügyész határozat nélkül ugyan, de leoglalta* a plakátokat és intézkedett, hogy *azonnal távolítsák el a hirdetőtáblákról*. Együttal értesítette a munkásokat, hogy *a gyűlést nem engedélyezi*, mert az államvédelmi törvény értelmében *a fennálló rend elleni izgatásra* adna alkalmat. Délután hat órakor a Hungária udvarán körülbelül száz munkás mégis összejött, akiket azonban a kiküldött rendőrök *szétoszlattak*.

Mint értesülünk a Ferrum-gyár vezetősége meg akarja tenni a bűnvádi lépéseket *a plakát tartalma* miatt a sztrájkolók vezetői ellen.

Terjed a tanár-sztrájk

A novisadi tanárok is lemondtak állásaikról

Beogradból jelentik: Az Országos Tanárszövetséghez szerdán újabb jelentések érkeztek be a vidéki tanároknak a lemondási akcióhoz való csatlakozásáról. A lemondott tanárok száma eddig *890-re emelkedett*, akik között 46 igazgató van. Eddig csak 53 alszövetségtől érkezett be jelentés és még több hasonló értesítést várnak a többi alszövetségektől is.

A Vajdaságból eddig a következő helyekről érkezett be jelentés: *Zombolyán 16, Somborban 28, Novisadon a felsőkereskedelmi iskolából 7, Pancsevón 15 tanár kérte nyugdíjaztatását*. A többi három novisadi középiskolából, valamint Novi-Vrbasról a beogradai szövetségtől még nem jött értesítés.

A novisadi tanárok is lemondtak

Novisadról jelentik: A novisadi tanárok szerdán újabb értekezletet tartottak, amelyen heves viták folytak le a beogradai tanárok határozata körül. *Danilovics* igazgató hosszú beszédben ismertette a tanármozgalom helyzetét, amelynek végén azt javasolta, hogy *a novisadi tanárok valamennyien adják be lemondásukat*, mert a kormányt másként nem tudják követeléseik elismerésére bírni. *Banica* és *Jovanov* tanárok éles hangon támadták a beogradai tanárközpon eljárását. Kijelentették, hogy *telkülsmeretlen játéknak minősítik a*

sztrájk kimondását olyan körülmények között, amikor semmit sem tettek meg arra, hogy a mozgalmat anyagilag is előkészítsék. *Danilovics* javaslatával szemben arra az álláspontra helyezkedtek, hogy a tanároknak nem szabad erőszakos eszközökhöz folyamodni a kormánnyal szemben mindaddig, míg meg nem győződtek arról, hogy komoly indokok nélkül utasította el követeléseiket. Véleményükhöz csatlakozott *Vilics* Márkó igazgató, aki szintén azt hangsúlyozta, hogy sztrájk nélkül kell a tanármozgalom eredményét biztosítani. A vita után a gyűlés határozat nélkül oszlott szét.

Délután Lazarevics igazgatóval az élén a *kereskedelmi iskola*, Lyotis igazgatóval együtt a *tanítóképző* és *Danilovics* igazgató vezetése alatt álló *gimnázium tanárai beadták lemondásukat*. A leánygimnázium tanárai egyelőre *nem mondtak le*.

A tanársztrájk a minisztertanács előtt

Beogradból jelentik: A minisztertanács szerdán a parlament esti ülése alatt ülést tartott, amelyen elősorban a tanárok kollektív lemondásával foglalkoztak, amelyről *Trifunovics* közoktatásügyi miniszter referált. Hosszabb vita után *a döntést a csütörtök délelőtti minisztertanácsra halasztották*.

HIREK

— **Cyrl és Method ünnepe.** Az SHS. királyságban holnap ünneplik meg Cyrl és Method püspökök emléknapját. A subotica helyi hatóság Cyrl-Method napjára vasárnapi teljes munkaszünetet rendelt el.

— **Schauer képviselő elhagyhatta a kórházat.** Novisadról jelentik: Schauer Ferenc némpárti képviselő, akit a nacionalisták Ptujban súlyosan megsebesítettek, jobban van. Szerdán állapota annyira javult, hogy elhagyhatta a kórházat és elutazhatott Ptujból.

— **Hangverseny a Lányi-émlék-alap javára.** Május hó 24-én fél öt óraj kezdettel tartják a subotica zenede legtehetségesebb növendékei a városi zenede dísztermében házi hangversenyüket az intézet volt igazgatójának, Lányi Ernőnek emlékére, nívós programmal. A hangverseny iránt rendkívüli az érdeklődés.

— **Összetűt a bolgár szobranje.** Szófiából jelentik: A parlament 22-én megnyitott. Sztambulinszki felolvasata a király üdvözlését. A parlament elnökének Botev volt minisztert választották.

— **Új orvosdoktor.** Mezei Lászlót, dr. Mezei Izsó subotica gyakorklóorvos fiát a budapesti Pázmány-egyetemen orvosdoktorrá avatták.

— **A sentai főgimnázium tanuló kirándulása.** Sentáról jelentik: A főgimnázium tanuló tanárai kíséretében május hó 24-én kirándulnak a Horgos melletti Kamaráserdőbe.

— **Vasuti kitérőt építenek Karlovon.** Sentáról jelentik: A karlovi állomáson az express vonat részére kitérőt fognak építeni. A kitérő építésének előmunkálatait már megkezdték.

— **Cukorpanama a vádtanács előtt.** Ilyen címen megírt cikkünkben, azoknak a neve között, akik ellen a vádtanács vádhatározatot hozott, szerepelt *Polydkovics* Alajos, *Polyakovics* Alajos most annak a kijelentését kéri, hogy nem őt, hanem volt feleségét, *Polydkovics* Alajosné, *Gyelms* Juliát helyezte a vádtanács vád alá.

— **Körözött szélhámost fogott el a novisadi rendőrség.** Novisadról jelentik: A novisadi rendőrség néhány nappal ezelőtt letartóztatta *Sztojadinovic* Milán állítólagos egyetemi hallgatót csalás miatt. A nyomozás folyamán kiderült, hogy *Sztojadinovic* valódi neve *Gyurgyevics* Vladisláv foglalkozás nélküli egyén, akit a beograd rendőrség különböző családok miatt már régóta körözi. *Gyurgyevics* az egyetemi indexet is hamisította. Az eljárás megindult ellene.

— **Földet kapnak a sentai hadirokkantok.** Sentáról jelentik: A sentai hadirokkantok egyesülete kérvényt nyújtott be a városi tanácshoz, amelyben földet kér a hadirokkantok részére. A városi tanács úgy határozott, hogy azok a hadirokkantok, akik az agrárreform alkalmával nem kaptak földet, a városi földekből fognak kapni.

— **Becsapódott az olcsó cigarettával.** *Tisztelt Szerkesztő Ur! Előkelő összeköttetésem révén — van egy pénzügyőr ismerősöm, — sikerült már kétfőn megtudnom, hogy kedden felemelik a trafikárát. A titok boldog birtokában rohantam családi üzorsorsomhoz s 2800 dinárt kértem tőle kölcsön. A régi drak szerint ennyiért lehetett negyven doboz extracigaretta venni. A derek pénzember havi öt százalékos kamatra, ami a mai subotica pénzügyviszonyok mellett valószínű emberbaráti cselekedet, töltsötta a kölcsönt. Boldogan vettem meg a félévre való extrát, »Presovani-t nem kaptam ugyan, de ez nem hűtötte le boldogságom s én vigan pölékeltem az olcsó cigarettát. Másnap értesültem, hogy az extra árát dobozonként mindössze öt dinárral emelték fel. A negyven doboz cigarettán tehát csak 200 dinár tákarítottam meg, de a 2800 dináros kölcsön után fizetek félévre 840 dinár kamatot... Mindez azonban nem elég. A barátaim, akik tudják hogy nekem olcsó cigarettám van, azóta állandóan szutyongatnak, tőlem pumpolnak cigarettát, s ha ez így folytatódik két hónap múlva nem marad más a szerencsésen megvásárolt cigarettából csak a 3240 dináros adósság... Két hónap múlva pedig d'ighanem újra emelik a cigarettárárt, hogy behozzák, amiért most csak ilyen csekély volt az emelés. Tisztelettel Peches Samu.*

— **Eljegyzés.** Schieb Baba, Sombor és Piller István, Bacski-Brestovac jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.) Weisz Magda, Temerin és Altmann József, Novisad, jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.) Stein Olga és Lederer Vilmos, Novisad, jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **A baranyai menekültek szervezetének rendkívüli közgyűlése.** A baranyai menekültek subotica szervezete május 27-én, vasárnap délelőtt 9 órakor a Postanska-utcában, a Karlovic-féle vendéglőben lévő egyesületi helyiségben *rendkívüli közgyűlést* tart.

— **Beograd dal-egyesület Sentán.** Sentáról jelentik: Beograd első dal-egyesülete május hó 27-én Sentán, a Royal szálló nagytermében nagy hangversenyt rendez.

— **Légijáratokat terveznek Franciaországból Dél-Amerikába.** Casablancából jelentik: Massimi, aki Casablanca és Las Palmas közt a légi összeköttetést szervezte, jelenleg azaz a tervvel foglalkozik, hogy Franciaország, Marokkó, Szenegália és Dél-Amerika között létesítsen rendszeres légijáratokat. Massimi bizik tervének sikerében.

ABácsmegyei Napló 137-ik számához

Aki június 30-ig ezeket a szelvényeket összegyűjti és beküldi, az 1/2 évi időtartamra balcsét ellen

1000 — dinár erejéig halál

2500 — dinár erejéig rokkantság

esetére a

Rossija-Fonciera

biztosító és viszontbiztosító társaságnál díjmentesen biztosítva lesz

— A prágai kereskedelmi konferencia a gazdasági háború ellen. Prágából jelentik: A nemzetközi parlamentari kereskedelmi konferencia első ülését dr. Benes külügyminiszter nyitotta meg, akit a konferencia elnökévé választottak. La Farge képviselőnek, a braziliai parlamentari kereskedelmi bizottság főtitkárnak előadói jelentése után határozati javaslatot fogadtak el, amely szerint a konferencia kifejezi azt a kívánságát, hogy rendkívüli esetek a meg egyezés és nem a gazdasági háború szellemében kezelendők.

— Lenin elvesztette beszélőképességét. Beogradból jelentik: Legutóbbi jelentés szerint Lenin teljesen elvesztette beszélőképességét. Beszéde artikulátián hangok érthetetlen zagyvaléka.

— Működő előadás Staribocsén. Staribocsénról jelentik: A Staribocsei Magyar Dalkör hosszú pihenés után pünkösdkor ismét megkezdte működését. Elsősorban is a színi osztály mutatkozott be a »A Felhőszakadás« népszínmű előadásával. A központi száloda nagyterme zsúfolásig megtelt érdeklődőkkel. A szereplők közül kivált Deininger Bözsike, Görbe Jánosné, Milyácsi József, Simon Károly és Horváthi Simon. A rendezés Görbe János ügyességét dicsérte. A közönség lelkesen tapsolta az ügyes szereplőket.

— Lakásfosztogatás Palicson. Hrnyák József városi tisztviselő palicsi lakásába egy ismeretlen ember a nyitott ablakon behatolt s a lakásból több ezer dinár értékű ruhaneműt ellopott. Hrnyák feljelentést tett a rendőrségen, ahol megindították a nyomozást.

Kovacev Etuska és Petrovics Milán a legújabb szláv dalokkal és kuplékkal lépnek fel a »Typograph« Sport Klub június 3-iki kabaré estélyén. A két iskolázott hangu műkedvelő már több sikerre tekint vissza és így itteni fellépésüket nagy érdeklődés előzi meg. — A meghívók már kiadattak, aki arra igényt tart, címét jelentse be a titkárságnál, a Bácsmegyei Napló nyomdájában.

— Tolvaj kéményseprő. Seres István 25 éves kéményseprő Knut Vojtek nevű társával lakást béreltek Tóth Emma majsai szőlők 139. szám alatti lakásában. Néhány nap múlva, amikor a háziasszony munkába ment, Sörös és társa összecsomagoltak nagymennyiségű ruhaneműt és azzal Szlavon-Brodba szöktek. A szlavonbrodi rendőrség elfogta Sereseket és Suboticára szállította, ahol átadják őket a subotici ügyészségnek.

Lepadat is Jovanović suboticiát főleárusítóknál vásárolt sorsjegyek közül május 22-én a következő sorsjegyek sorsoltattak ki:

2000 dinárt nyert: 31233 66275 83553 89686.

1000 dinárt nyert: 34049.
500 dinárt nyert: 4582 6336 91 13372 18696 22999 25221 521 49 826 79 34669 36011 25 42 48947 56127 66254 74 77342 83531 92 85893 89308 94174 97056.

240 dinárt nyert: 1612 4524 6322 55 818 37 42 8125 83 94 8472 9129 39 97 10436 12564 75 76 13817 39 15219 46 54 68 17617 33 18667 69 19445 95 20980 22934 89 98 25217 43 66 79 505 38 87 92 31 836 62 29436 42 86 34069 68 35644 45 65 36068 76 36315 30 45 38137 68 86 40650 42449 96 43854 97 46664 84 47716 49313 51 50571 51078 56160 57414 60 59103 11 33 42 74 69845 62207 62 73 74 85 64627 28 30 52 79 91 65226 66210 65 67794 71553 72060 70 73 77308 29 60 69 78434 38 78613 52 76 79826 908 48 49 80835 40 83207 38 83513 85834 35 96 88435 39 78 89309 13 64 89629 669 24115 18 94 96299 96740 58 74 97001 17 97835 62 78 99509 88.

Bőr- és nemibetegek rendelője Suboticán: Vilsonova ul. 34. d. u. 3-6. (Szalvaszán oltások vérbaajosoknak). Csecsemő- és gyermekbetegeknek rendelés d. e. 9-11. Dr. Kosztolányi.

— Meggyilkoltak harminckét tagból álló utazótársaságot. Mexikóból jelentik: A texasi Laredonál harminckét hullát húztak ki a Rio Grandéból. Valószínűleg annak a tulnyomórészben olaszokból álló csoportnak tagjairól van szó, kiket ama kísérletük alkalmával, hogy a határon át az Egyesült Államok területére lépjenek át, meggyilkolták. Teljesen kirabolták és a folyóba dobták. A gyilkosok valószínűleg a mexikói vezetők voltak.

— Kocsmai verekedés. Staribocsénról jelentik: Vulety Nesztor 26 éves staribocsei asztalossegéd pünkösdi hétfőjén kirándult Molra, ahol néhány barátjával Tyrity Szvetozár vendéglőjébe is betért. Fizetés alkalmával Vulety túlmagasnak találta a számlát s a teljes összeg kifizetését megtagadta. A vendéglős erre éktelelen dühre gerjedt s egy söröspohárral súlyosan megsebesítette Vulety fejét. A súlyosan sérült embert a bocsai kórházba szállították.

— Sikkasztó tisztviselő. Novisadról jelentik: Kohlenbrunn Péter tisztviselő, aki a szalamigyárban volt alkalmazva, a gyár terhére 21 ezer dinárt sikkasztott. Följelentésre a rendőrség letartóztatta és átadta az ügyészségnek.

— A palicsi telefon. Tévedés, hogy a palicsi telefonelőfizetőnek csak azért van telefonja, hogy azt a szomszédja, a barátja s az ismerőseinek a rokonai használja. Magának az előfizetőnek is van valami élvezete a telefonból... Ha más nem: legalább az, hogy nem telefonálhat. Mert tudni kell, hogy Palicson, amelynek világfürdői ambíciói vannak, nyáron, a fürdőszézonban is csak délután 6 óráig van telefonszolgálat, akárcsak Mosorimban, ahol egyetlen telefonelőfizető van. Hat óra után sem Palicsról nem lehet telefonálni, sem Palicsra s ha valakinek sürgős beszélni valója van, bevillanyozozhat Suboticára. Ünneppal még ideálisabb a helyzet. Két óra terjedelemben van korlátozva a telefon használata. Dél előtt kilencöt-tizenegyre lehet csak a telefont használni. És mennyi ünnep van... A posta vallásos lelkiismerete nyugodt lehet. Ott minden ünnepet, akár görögkeleti, akár katolikus ünnep van, megtartanak. Még az a szerencse, hogy a mohamedán és zsidó ünnepek megtartására eddig nem gondoltak. Evék óta ígéri, hogy legalább a furdődény alatt esti kilencig lesz telefonszolgálat. Az ígért betartásáról azonban állandóan megfogadjuk. Kárpótlásul a telefondíjakat minden ígért nélkül fölemelik.

Dr. Vécsei Jenő orvosi rendelője nemibetegek részére rendel délelőtt 7-9. ig, délután 2-től fél 4-ig és 5-7. ig. Lakás: Cyrill-metoda-ter 5. I. emelet, Volnich Piroška főle ház.

— Folyik a vizsgálat a letartóztatott gabonakereskedő ügyében. Novisadról jelentik: Néhány héttel ezelőtt — amint azt a »Bácsmegyei Napló« közölte — letartóztatták Novisadon Kohn Zsigmond gabonakereskedőt és feleségét csalás és sikkasztás miatt. Kohn, aki azelőtt vidéki hítközségi metsző volt, nem régóta foglalkozott gabonakereskedéssel. Rövid idő alatt körülbelül egy millió dinárral károsította meg novisadi és sombori ügyfeleit, akikből a pénzt gabonaszállítás céljaira kapta, a gabonát azonban nem szállította le és a kapott előlegekkel sem számolt el. Kohn és felesége a letartóztatás ellen felfolyamodással állt. A vádtanács szerdán döntött az ügyben és a letartóztatásról szóló végzést helybenhagyta. A vizsgálóbíró a sikkasztás ügyében még nem fejezte be a vizsgálatot. A napokban lefolyamodtak Kohn vagyonát és a lefolyamodás alkalmával kiderült, hogy az elsikkasztott egy millió dinárral szemben Kohnék vagyona mindössze kilencven ezer dinárt ér. Most abban az irányban folytatják a vizsgálatot, hogy Kohn hol rejtette el az előlegül felvett összegeket.

— Merényletterv egy budapesti téglagyár ellen. Budapestről jelentik: Rejtélyes merénylet foglalkoztatja most a budapesti főkapitányságot. Pünkösdi hétfőjének éjszakáján a Boha-féle téglagyár értesítette a rendőrséget, hogy Lovász Mihály nevű negyvenöt éves fűtősegédje szerint három ember bombát akart elhelyezni a téglagyár telepén. A fűtősegéd a detektíveknek úgy mondta el a dolgot, hogy éjfél után egy óraker három ember jött hozzá a gépházba, egy csomó pénzt akart neki adni, ha a magukkal hozott ládát a tűzbe teszi. A ládát gyanusnak találta s ezért fűszelítette a három embert, hogy a pénzzel és a ládával takarodjanak el. A három férfi erre megtámadta őt, neki azonban sikerült rájuk zárni az ajtót és segítségért futott. Amikor visszatért társával együtt, a három titokzatos férfi elűnt a gyanus ládával és a nagy csomó pénzzel együtt.

A méltós közönség fotográfusa Reményi fotóművész, Rudiceva ul. 4. I. em.

A csütörtöki eszperantó-óra az ünnep miatt elmarad, legközelebbi előadás hétfőn. Az előadó.

I. M. Ovidia beogradói ügyvéd, telefon 1543. Čika Ljubina-utca 11, interveniál minden ügyben a hatóságoknál. Levél: szerbül, magyarul és németül.

Butork minden stílusban, csakis szolid kivitelben. Krausz Ede Novisad.

Légszélirány, csekély légfogyasztással, modern, elegáns facon. Krausz Edénél, Novisad.

Bosnafilm: Césár Borgis.
Bosnafilm: Sergije Pauljin.
Bosnafilm: Sodoma és Gomora.
Bosnafilm: Karneval gyermeke.
Bosnafilm: Ferante Nápoly hóhéra.
Bosnafilm: A vadonban.

SPORT

Sand—Sport. Cyril és Metod napján, csütörtökön a Sand és Sport barátságos mérkőzést játszanak a Sand pályáján. A mérkőzést, amely délután öt óraker kezdődik, Mázics bíró vezeti.

A csütörtöki novisadi sportprogram. A csütörtöki ünnep alkalmával Novisadon két mérkőzést fognak lejátszani. A Juda Makkabi játszik a zimonyi Spártával, míg a N. A. K.-nak a Verbačej S. C. lesz az ellenfele. A novisadi csapatok győzelme várható.

A sentai A. C. közgyűlése. Sentáról jelentik: A sentai A. C. május 23-án tisztújító közgyűlést tart.

Platkó Barcelonába költözik. Budapestről jelentik: Platkó Ferenc, a magyar csapat páratlan képességű kapusa, kalandos vargabetűk után érkezett meg az MTK révébe. Futballkarrierjét a Vasasok csapatában kezdte, majd Bécsbe költözött, ahol a WAF csapatában játszott, rövid ideig egy kulai csapat kapuját védte, onnan hirtelen Prágában termett és a Spartában védett, hogy végre Pozsonyon át újra a magyar fővárosba tegye át működésének a színterét. Platkót keserves megpróbáltatás várta Budapesten. Nagyszerű formájában csakhamar a kapusok élére került, be is válogatták a magyar csapatba, de a Magyar Atlétikai Club heves támadást indított ellene és hazafiatsággal vádolta. Platkó tisztán került ki a vádak alól, azóta nagy népszerűsége tett szert. Épp ezért meglepetést keltett az a hír, hogy Platkó csütörtökön délután öt óraker a délviasuttal Barcelonába utazik, hogy ott az egyik motorgyár szerelője legyen. Platkó elmondta az újságíróknak, hogy nyomasztó anyagi helyzete kényszeríti a távozásra. Barcelonában mód kínálkozik neki a motorszakma teljes elsajátítására, többet is kereshet, mint Budapesten, sőt még azt is remélheti, hogy egy év múlva Budapesten önállósíthatja magát a Barcelonában megtakarított pénzből.

TŐZSDE

Novisadi terménytőzsde. Május 23. Irányzat változatlan. 54 vagon áru kelt el. Különösen tengeri után mutatkozott nagy érdeklődés. Buza 76 kg-os (2%) 425 dinár, 77-78 kg-os 450 dinár, tengeri promt bacska 252.50-255 dinár (3-4% defekt) gomb tengeri 260 dinár, liszt 0-ás 650 dinár, 2-es főző 625 dinár.

Zürich, május 23. Zárlat: Berlin 0.001 (0.00104), Holland 216.75 (217.20), Newyork 553.50 (554), London 25.66 (25.64), Páris 36.90 (36.80), Milano 26.75 (26.75), Prága 16.53.50 (16.55), Budapest 0.10.25 (10.25), Beograd 5.79 (5.80), Varsó 00.113 (00.115), Bécs 000.78.12.50, Bélyegzett 000.78.25.

Beograd, május 23. Zárlat: Páris 6.29, London 44, Milano 4.56, Genf 17.11-17.15, Newyork 94.25-94.50, Berlin 0.16, Prága 2.85-2.84.75, Bécs 0.13.25, Szófia 77.50, Bukarest 52, Budapest 1.82.

Budapest, május 23. A devizaközponi jegyzései: Amsterdam 2037-2097, Berlin 9.40-10.60, Bukarest 27.50-29.50, London 24145-24745, Milano 250-262, Newyork 5220-5370, Prága 155.50-161.50, Napoleon 18900. Valuták: Hollandi forint 2037-2097, Német márka 9.90-10.10, Lei 28-30, Angol font 24145-24745, Lira 250-262, Dollár 5220-5370, Szokol 155.50-161.50.

Értéktőzsde. A szerdai magánforgalomban tartott irányzat mellett a papírok megtartották árfolyamaikat. A bécsi banktisztviselők sztrájkja némiképpen zavarta a tájékozódást. Két százalékkal kintáltak a kosztipénzt.

Árfolyamok: Salgó 117-119.000, Násici 227-230.000, Ófa 60.500-61.500, Nova 35.750-36.500, Közúti 12-12.500, Athenaeum 30.000-30.500, Kőszén 383-386.000, Államvasút 98.000-99.000, Viktória Butor 5000-5100, Izzó 90-91.000, Magyar Hitel 47-47.500, Rigler 22.000, Magyar Cukor 500.000, Stummer 222000, Ganz Danubius 323.000, Földhitelbank 35.000, Diana 2400, Urkányi 220.000, Kaszab 16.000 és Georgia 148.000 korona.

KÖZGAZDASÁG

A német márka az osztrák korona árnívóján. A német márka több mint két hét óta tartó értéksökkenési folyamatban szerdán újabb ugrás következett — lefelé. A szerdai zürichi megnyitáskor a német márkáért már 0.01 centime-ot sem fizettek és a kezdő árfolyam 0.000.96 svájci frank volt. Ez az érték már egészen közel jár az osztrák korona szerdai 0.0078-as árfolyamához. A zürichi zárásig ugyan a német márka felvergődött egész 0.001-ig, azonban ez már keveset jelent a német márka zuhanásával szemben.

Fényképészek

legelőcsőbb bevásárlási forrása

Tenner optikus cég

Subotica, Kr. Aleksandra ul. 11.

Agfa, Hauff, Verax, Mimosza, N. P. G. Satrap, Cellifix stb. cikkek gyári lelakata. Állandó vevőimnek legmesszebbmenő kedvezmények az eredeti gyári árból! 5228

Kérjen árjegyzéket!

Vidéki megrendeléseket azonnal jól csomagolva pontosan intézzük el!

Mariola arckrém a legjobb arcápoló!

NYILTTÉR.

A suboticei gimnázium magyar tagozatának VI-ik osztálya fájdalmas szívvel jelenti, hogy a legjobb osztálytárs és barát

KLADEK BÉLA

f. hó 23-án éjjel 10 órakor életének 16 évében hosszas és kínos szenvedés után az Urban elhunyt.

Emléked örökké élni fog közöttünk.

Értesítés.

Értesitem a n. b. olvasó közönséget, hogy Vig Zsigmond kölcsön-könyvtárát átvettem s azt a legjobb művekkel kibővítve megnyitottam.

Macko Ferenc
trafik, Zrinjski trg. 9.

3961

Értesítés.

Értesitem az érdekelteket, hogy terménykereskedésemet május 1-től saját házamba V. Gajeva u. 70. helyeztem át. Raktáramat a régi helyén (Miška Prčić ulica) tovább is megtartom.

Tisztelettel
Šibalić Illés
termény kereskedő
Telefon 521.

3563

ELVESZETT

kedden 22-én Bajmokon a főtéren egy ezüst karcsatt platinába foglalt 7 brilliánsal.

A becsületes megtaláló kellő jutalom ellenében adja le Bajmokon a rendőrségen vagy e lap kiadóhivatalában. — Egyben kéretnék a t. ékszerészek és mindenki, ha e karcsattot bárki eladásra kínálja, az illető a rendőrségen jelentse fel.

Feihlás

minden önállóságra törekvő alkalmazotthoz
Minden alkalmazottnak, aki komolyan gondol jövőjére ideálja és természetes vágya az önállóság. Csakis egy **levelező- és kereskedelmi iroda** alapítása oldhatja meg ehhez az egyedül biztos lehetőséget. — Kérjen kimerítő magyarázatot 2 dinár válaszbélyeg beküldése mellett.

Fuchs Ernő Vrāac, Pašičev trg. 4.

Árverési hirdetmény.

1906-beli 8 HP. Máv. fogaskerekes magánjáró cséplőgarnitúra f. hó 27-én d. u. 3 órakor nyilvános árverésen eladatik Kiss Istvánnál Staramoravicán. 3906

MEGNYILT**a St. Nanjizai csodakut ártézi fürdő**

ahol minden reuma, csúz, idegbetegség és gyengeség nemkülönbén női betegségek gyorsan és biztosan gyógyulnak. A fürdő a város alatti gyönyörű parkban fekszik, ahol szép vendégszobák kaphatók és a vigadóban jutányos áron jó ellátás.

3406

Az igazgatóság.

M. FRANK & Co.

ÜVEGKERESKEDELMI
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG BEOGRAD

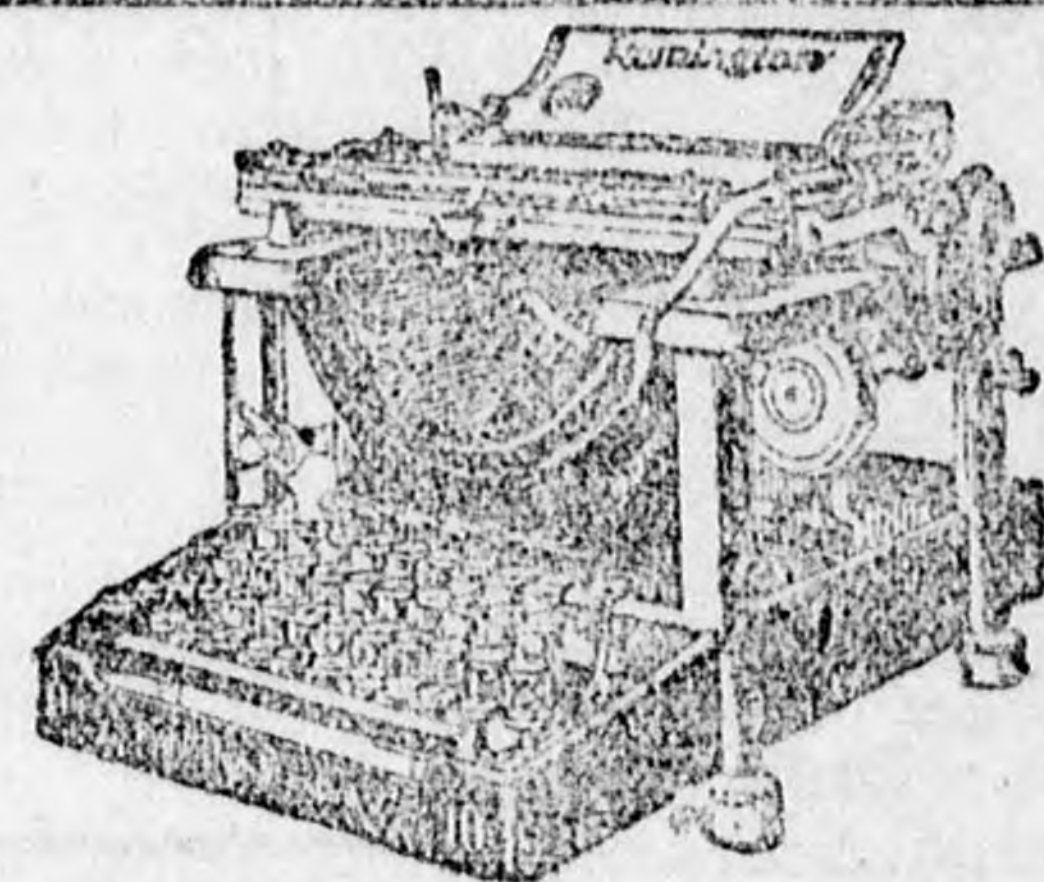
RAKTÁR:
Kara-Gjorgjeva 83.
Telefon 24-03.

IRODA:
Balkanska 29.
Telefon 18-56.

**TÁBLAÜVEG, ABLAKÜVEG
TETŐ- és PADOZATÜVEG**

NAGY VÁLASZTÉKBAN, ÁLLANDÓAN
RAKTÁRON

3903

BERSON

Remington Typewriter
Company New-York
Főképviselet a Vojvodina részére

Deutsch Izidornál

Subotica, Aleksandrova ul. 5.

Írógépek javítását és évi karbantartását garancia mellett vállalom. Írógép műszerészem a bécsi Remington-háznak éveken át művezetője volt. Állandó nagy raktár az összes írógépkellekben ugymint: valódi Greif-Carbonpapír, amerikai írógépszallagok stb.

Prva Subotička Tvornica Kemikalija

Subotica,

Majšanski vinograd 137.

Kollarit

bőrlemez

a legjobb tetőfedő anyag

Utánzatoktól óvakodjunk!

Fedési munkákat eszközlünk.

FOGLALKOZÁS
Horgosó, minde csak eszo-
rangu munkasnokeket allon-
do munkara keresek. Cim
a kiadohivatalban.

Malom- és gabonaszak-
maban teljesen iartas per-
fekt nemet magyar leve-
lezó és könyvelő állást
keres. Leveleket »Szorgalm-
mas« jelleg alatt a kiadó
továbbit. 3948

Szakácsnő és szobaleány
uri házhoz fizetéssel azon-
nal felvétetik. Cim a ki-
adóban. 3957

Két kőmennyseprűsegedet
keresek azonnali belépés-
re. Radisity Iszo, Srebbran
Bačka. 3954

Fűszer- és vaskereskedő,
izr., jobb utazói, ártelvez-
etői vagy egyéb bizalmi
állást keres lehetőleg felső-
bácskai cégnél. Cim a
kiadóban. 3939

Malomasztalosok keres-
tetnek; ugyanott eladó 3
darab hasábszita. Cim:
Kucsera István, Szegednaki
vinograd 213 Subotica. 3933

Alsó középiskolát járt
ügyes fiukat felveszünk
tanulóknak. Engler Ignác
és fia. 3932

Szeszgyárvezető: képzett,
hosszabb gyakorlattal, ál-
lást keres a szeszgyártás
minden ágában, gazdasági
teendőknél is. Megkete-
rőst »Szeszfőző« jellegre
a kiadóba kér. 3935

Keresek főpincéri állást
óvadékkal június 1-ére.
esetleg elszámolásra vagy
százalékra. — Ajánlatokat
»Nöten főpincér« jellegre
a kiadóba kér. 3936

Gyógyszerészgyakornokot
csak suboticiát, felvesz
Pinter gyógyszerész. —
Nagytemplom mellett.

Szivógáz- vagy nyers-
olajmotorhoz cséplést vál-
latot perfect gépész. Aján-
latokat »Gépész I.« jel-
legre a kiadóba kér. 3897

Tanulónak felveszek 2-3
középiskolát végzett fiu-
kat. Beck Jenő közsévs.
Gőzfűrdő mellett. 3885

Kifutót mielőbbi belépésre
keresünk. Rosenfeld Test-
vérek vaskereskedők Subo-
tica. 3872

BÁRHOL
megjelent szépirodalmi és tudó-
mányos művek, ifjúsági iratok-
zene-
művek, gazdasági, mű-
szaki, ipari (technikai)
szakkönyvek legalkalmasabban
beszereshetők

HEUMANN MÓR
könyvkereskedő
könyvtorjesszéi vállalatnál
Subotica, Jelačićeva ul.

Üzlet: Városházában
(Zenedével szemben)

SZABADOS-
nál szeresheti be a legjobb
s legolcsóbban az összes

hentesárut

Naponta friss sertésus, zsir,
szalonna, felvágott, sonka,
virali, téli szalámi stb. stb.
Nagyban és kicsinyben. —
Vizsonteladóknek árkedvez-
mény. — Vidéki megrendel-
és pontosan eszközöltetik.

Üzlet: Városházában
(Zenedével szemben)

Bognársegedeket felvesz
Silák M. és Fial kocsí-
gyártók VIII. kör. 3898

Társat keresek utonnan
berendezett vas- és réz-
öntödéhez. Csak személye-
sen tárgyalok. Vosnyák
Ferenc. Vel-Kikinda. 3859

Fiatal fűszeres segéd és
egy kifutófiu, esetleg leány
felvétetik azonnali belé-
pésre. Brummer Gyula
cukrászüzlet. 3914

Irodai alkalmazást keres
hivatalnoknő, kitűnő ma-
gyar gyors- és gépiró írt
németül és szerbül is.
Ajánlatokat »Vitairás« jel-
leg alatt a kiadóba kér.
3908

Főmősnár, 35 éves, első-
rendű szakérő, állást ke-
res bármikori belépésre
Jobb malnok szives meg-
hívását kéri, ahol egy
igazi szakember állandó
állást talál. Szives meg-
hívást »Korrek« jelleg alatt
a kiadóhivatal továbbit.

Professorin, perfect
deutsch, französisch, un-
garisch, sucht Sommeren-
gagement. Näheres Admi-
nistration. 3834

Cukrász-segéd állást ke-
res. Cim: Ciriák cukrász-
da Pančevo. 3617

VÉTEL-ELADÁS

ZÁLOGINTÉZET
értéktárgyakra kölcsönt
ad. Egyenruha szállításra
köppenyiszövet, ékszeres,
női-kalapok, cipők, ruhák
eladók. Bogovičeva-(Kini-
zsi)-ulica 12. 686

Helybéli és vidéki sütők
figyelmébe! Kenyérsütés-
hez szükséges számok,
ötször minden szám egytől
százig kapható ivenként 1
dinárért. Minerva-nyomda,
Subotica. 3964

Eladó jégverem. III.,
Petrogradska-ulica 103
3962

Eladó 6 HP magánjáró
Umrath cséplőgarnitúra és
egy 6 HP Garet kazán
Marschal cséplővel huzat-
os. Eleven András, Hor-
gos. 3969

Kitűnő gyártmányu pedá-
los cimbalom eladó. Vár-
konyi József, Vel-Becske-
rek. 3865

Novisadi Kereskedelmi
Bank, valamint Subotica
és Zagrebi Bank részvé-
nyek eladók. Cim a ki-
adóban. 3920

Megvételre kerestetik egy
középnagyságu, iókarban
levő Egalizir esztergapađ.
Cim a kiadóban. 3919

Eladó egy jóforgalmu éi-
jeli mulató Crvenkán.
Szalma István. 3841

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és címző
kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din.
Állatkéresők az apróhirdetési díj felét fizetik.
Előfizetési díj havonként 45 din., negyedévre 135 din.
Kérdezőkérdezőkhez válaszbelvagy melléklendő.

ZÁLOGINTÉZET
becsüese ékszeresre dísz-
kréten kölcsönt közvetit.
Brillánst, aranyat és ék-
szereket a legmagasabb
árban vesz Pátkav, Iván
Antunović-ulica 4, volt
Kállay Albert-utca. 3899

Kipróbált hajszesz szaba-
dalma iparigazolvánnyal
eladó. Konya, felsőkeres-
kedelmi iskola. 3913

Sajátüzretelésű 6- és 8-
bor olcsó áron eladó. Pa-
šičeva-ulica 11 Hédénypiac.
Az emeleten. 3929

Négyszobás fordított ház
eladó száraz bejárattal,
mellékhelyiségekkel. VII.,
Vajlevska-ulica 5. 3958

Megvételre keresek 36-os
malomkövekhez alsó kö-
tartókat felül állítással.
Cim: Pinkert Miklós
Kupuszina, Bačka. 3951

Fürdőkad, kifogástalan ál-
lapotban megvételre ke-
restetik. Ajánlatokat a ki-
adóhivatalba kérek. 3849

Máv., 48 colos, felépített,
új és egy Grappel javított
magányos cséplő olcsó ár-
ban eladó. Fagyalugép
abrichter, nagy, eladó.
Szalma- és tözokrázóte-
nyeket készít felelősség
mellett Kozma Imre gép-
műhely, Csantavir. 3826

Törmelék, nickelt, rezet,
aluminiumot és rétegyémet
legmagasabb áron vesz
Martinović D. D., Kula.

Fűszerüzletberendezés el-
adó s november 1-ig a he-
lyiség bérelhető. Subotica,
Senčanski put 18. 3955

Eladó egy teljes hálószo-
ba ebédő és konyhabe-
rendezés. Megtekinthető
dr. Somogyinál. Stross-
majerova-ul. 11. 3725

**ÁLLANDÓ MŰKIÁLLÍTÁS
BALOG LINÁNÁL**

Subotica, Bárány szálloda mellett. Legszébb menyasszonyi
névnapi és születésnapi ajándékok ott szereshetők be.

Csépléshez való bel- és
külföldi prima szenet, va-
lamint kovácszenet azon-
nali szállításra ajánlok. Jo-
van Sijasić szénmagyko-
reskedő Subotica. Telefon
839. 3405

Keresek azonnali megvé-
telre két darab Ganz hen-
gerszöket, egy darab 3/8,
egy pedig 11-a és egy da-
rab Reform daratsztító-
gépet. Györkös Péter ml-
nár, Lutverci, Posta, Gor-
nja Radgonja. 3832

Egy darab 8 HP Marschal
gyári magánjáró. Egy da-
rab 6 HP Umrath, egy
darab 4 HP Garet kazán
Dröschler cséplővel más
vállalkozás miatt sürgősen
eladó. Kamocsai Sandor,
Bezdán. 3915

Eladó egy 8 lóerős fekvő
szivógázmotor. — Fehér
Agoston, Potiski Sveti Ni-
kola. 3769

Uj gyermek-vaságv. bu-
tordarabok, kétgyas bár-
sony ágyterítő eladók.
Senčanski put 92, fűszer-
üzlet. 3772

HULLADÉKÉRT PÉNZT.
Legmagasabb napi árban
veszünk vörös, sárgaréz,
ólom, horganyt, öntött vas-
hulladékot Megvanszky és
Társas vaskereskedők Su-
botica (a városház átelle-
sében. Telefon 360. 6028

Kisebbszerű szivógázmo-
toros malom fele, vagy
esetleg az egész eladó.
Cim a kiadóban. 3895

Eladó egy 12 HP Ganz-
féle fekvő benziamotor.
Csak személyesen alku-
szunk. Kovács és Pótai
Novi Itebi, Bánát. 3900

Vegyeshereskedés jó ál-
lapotban levő berendezése
olcsón eladó Weiszberger
Fülöpnel Pačir. 3767

Eladó egy nagyobbzabá-
su lakóház, bármilyen
ipari célra vagy gazdálko-
dónak alkalmas, óriási por-
tával, ötszobás lakás, vil-
lanyvilágítással, fürdőszo-
bával, azonnal elfoglalható.
Ugyanott többféle építő-
és egyéb tárgyak eladók.
Cim a kiadóban. 3888

Magánjáró, nyolcas gőz-
cséplőgarnitúra kijavítva,
bámulatos olcsón eladó
Ujváry Temerin. 3879

KÜLÖNFÉLE

Vámmalom, jómeneteli,
bérbe kerestetik. Ajánlatok
»Szakember« alatt a ki-
adóba keretnek. 3963

Elveszett vasárnap dél-
után a Palicsra menő vil-
lamoson női pénztárca,
egy pár fülbavaló és 30
dinár tartalommal. Becsü-
letes megtaláló keretik,
adja le a kiadóban. 3940

Egy különbejáratu buto-
rozott udvari szoba fiatal
embernek kiadó. Cim a ki-
adóban. 3937

Beltéren különbejáratu bu-
torozott vagy butorozat-
lan szobát keresek azon-
alra. Cim a kiadóban.
3927

Palicson, a Biermann-vil-
lában, egy- esetleg kétszo-
bás lakás konyhával együtt
butorozottan. Kertész I
drug. 3855

Flugyermekeket, 4 éves, oda-
adnám örökbe. Levelek
Báló dohánytözsdejébe ké-
retnek Bezdán. 3916

Elveszett Lajčo Boglano-
vič névre szóló fényké-
pes igazolvány. Megtaláló
adja le a kiadóban.

Különbejáratu butorozott
szoba, konyha, spelz a ki-
adón. Cim a kiadó-
ban. 3909

Különféle divatlapok kap-
hatók a Kurir hirdapter-
jesztő vállalatnál. 3741

Zongorázók? Ne okozzon
gondot önnek a kották be-
szerzése, rendelje egyene-
sen tőlünk, postafordultá-
val bármít megkap. Mera
veziz zeneműkereskedés,
Timisoara Románia. Jegy-
zék ingyen. 11733

Gazdák! Figyelme! Ha ál-
latállományát meg akarja
védeni a sok pusztító
vésztől és betegségtől,
uzy használja a valódi
»Creolin« fertőtlenítőszeret.
Főterakat nagyban és ki-
csinyben Hercl (volt
Wachsmann) drogéria
Subotica, Alexandrova-ul.

Hízásnál, kövérségnél a
dr. Hoffbauer-féle lörv.
védett soványító-labda-
csok teljesen ártalmatlan-
ok és étrendi változás
nélkül is biztosan hatnak.
Nem mérgey, nem hashaj-
tó. Kimerítő leírás orvosi
bizonyítványokkal ingyen.
Kapható Illés-gyógytárban,
főpostával szemben. 2417

Fierst cukrászda Subotica,
IV., Harambačičeva-ul. 22
a képezde mellett, szakmá-
ba vágó megrendeléseket
pontosan házhoz szállit.
Ugyanitt márványasztalok
és ablakok eladók.

Menyasszonyi ajándékok,
jogggyűrűk, ékszeres leg-
olcsóbb beszerzési forrása

SCHUEER GÁSPÁR
ékszerésznel, Sombor.

Kérjen árajánlatot.
Aranyért legmagasabb
árat fizot. 3666

DIAMALT

Pétek figyelme! »DIAMALT«
a Hauser & Szooitka gyárból
Wien-Stadtban, békebeli minő-
ségben, kapható kizárólag a
vezérképviseletnél Jugoslavia
számára

Eduard Dužanec, Zagreb
Lerakat Strassmajerova ul. 10.
Ovakodjunk poralaku vagy fo-
lyékony utánzóktól.

**BÉRMÁLÁSI
AJÁNDÉK**

ÓRAK ÉS ÉKSZERES
leszállított áron

kaphatók

ÁDÁM ékszerésznel
Rudics ul. 6. Szeđer ház.

GROZIT BŐR-FEDÉLLEMEZ

ERŐS! Tartós! Vihartálló!

Csak az a valódi GROZIT bőrlémez, melynek
tekercsei ezen címkével vannak ellátva!
UTÁNZATOT NE FOGADJON EL!

Gyártja: — Beogradi Asphalt és Kátrány
Vegyitermekék Gyára Beograd
Vuka Karadžića 6.

CSAK EZEN CÍMKÉVEL
ELLÁTOTT FEDÉLLEMEZ FOGADJON EL!
BÉRTÁRSÁGREGRÁCI
ASPHALT ÉS KÁTRÁNYVEGYITERMEKÉK GYÁRA

GYÁRTMÁNYAINK: Asphalt és kátrányfedéllemez, asphalt szigetelő lemez, kőszénkátrány,
szurok, fedő-lak, bitumen, asphalt mastic stb., stb. — Húszalati osztályunk vállal és készit Aszfalt-járda, kocsí-ut és belső
helyiségek szigetelésébe természetes aszfalttal. — Vizmentes fedések, elszigetelő aszfalttal és aszfalt elszigetelő lemez-
zel. — Fedő-lak kátránylemezrel tisztá természetes bitumenből készült szagtalan aszfalt fedelemezrel és kéreglemezzel. — Ned-
ves falk szigetelőlemez. — Talajvíz elszigetelőlemez salát rendszerünk szerinti. — Öreg tetőjavítást és kátrányozást. — Facement-
teő több evi jóvalas mellett. — Sűrűnvenn: GROZIT. — Telefon 27-20.

Methodista törekvések Magyarországon

Vallást alapított egy jugoszláviai evangélikus felkész

Budapestről jelentik: Körülbelül félszáz évvel ezelőtt meglepő jelentőségű lett a fejt az evangélikus egyházon belül. Nyiregyházi megtelepedett *Waltrabenstein* Ede lelkes, aki a jugoszláviai megszállás alatt lévő Homokos községből került oda és amerikai mintára methodista egyház alakulat szervezéséhez fogott. Kivált a tanyavilág lakói között talált hamarosan megértésre és már eddig mintegy négyszáz tagja van a gyülekezetnek. Elsősorban szociális téren igyekezett hatni és többek között elhagyatott gyermekeket gyűjtött össze s ezeknek jelenleg is ebédeltetéséről, vacsoráltatásáról gondoskodik. Mostanában készült el Nyiregyháza város belterületén a saját székházuk, ahol igen gyakran jönnek össze ezek az ugynevezett »szektáriusok« imárákra, s egyéb hitéleti munkák végzésére. Mindamellett megmaradtak az evangélikus anyaegyház kötelékében és mint ők hirdetik, semmi egyéb céljuk nincsen, mint belterületben élni keresztény vallásukat.

Az akciónak azonban nemcsak jótékonyági jellege van a hivatalos egyház fellegása szerint. Már jóval az orosz forradalmi erők felbukása előtt — mondják — is a cári birodalomban szintén alakultak ilyen szektárius szervezetek és azóta bebizonyosodott, hogy az államellenes energiák voltaképpen ezekben a methodista intézményekben nőttek naggyá. 1909-ben jelent meg a kiváló weimari teológusnak, *Kolb*-nak világszerte ismeretes munkája s ebben jóelőre rámutatott azokra az aggodalmakra, amelyekkel a monarchikus állam életét élő országok és egyáltalában az európai államok keresztyénsége viseltetik a methodista szervezkedéssel szemben és visszaverhetetlen okfejtéssel bizonyította, hogy ezek a jelenségek Oroszország pusztulásának képét vetik előre.

Azok a körök, akiknek véleménye alkotja az egyház hivatalos vélemé-

nyét, keffő komolysággal kísérik nyomom a methodista munkát s bár teljességgel elismerik annak szociális érdemeit, de behatóan ügyvelnek rá, hogy az akció politikai jelentőségét ne nyerjen. *Geduly* Henrik, a tiszai evangélikus egyházkerület püspöke, aki a minap megtartott budapesti protestáns egyházközi tanácskozást vezette, budapesti munkatársunknak tájékoztatást nyújtott azokról az érzelmeiről, amelyekkel az evangélikus egyházegyetem a methodista mozgalmat figyeli. *Geduly* Henrik a maga körében már ki is dolgozott és el is fogadtatott bizonyos elveket, amelyek programba foglalva ellensúlyozni lesznek képesek a methodista akció erejét. Kétségtelen baj ugyanis, mondotta a püspök, hogy a protestáns paróhiák túl vannak terhelve munkával és a lelkesítő tevékenység (esketések, temetések, keresztelők, hitszónoklat) csakugyan annyira lekötik a papokat, hogy a hitéleti munkára alig marad idejük és fizikai odaadásuk. Abban minden mértékadó szerv megegyezik, hogy a methodisták előnyomulása, amelyet a hatalmas, hetvenmillió amerikai egyház támogat mindenestre súlyos megfontolásokat követel és semmiesetre sem lehet lekicsinyelni annak lehetőségét, vagy éppen erőszakkal elébe vágni a további fejleményeknek.

PÉNZÜGYI POLITIKA

Az adóreform előestéjén

II.

Jövedelem és vagyonadó.

Hetedik adónem az adóreform tervezetében a *jövedelem adó*, melyet *mindenki, bármily forrásból eredő jövedelme után tartozik fizetni*. Alapja tehát az adózónak bármely forrásból eredő tiszta jövedelme.

Az adókulcs 2% 5000 dinár tiszta jövedelemig. Ezen felül progresszíve halad az adókulcs egészen 15%-ig.

Ha az adózó összes jövedelme nagyobb 3600 dinárnál, jövedelmi adót nem fizet. Fel vannak mentve még a jövedelmi adó alól a szellemi és testi munkások 16 éven alul és 60 éven felül, ha nincs nyugdíjuk vagy alkalmazásuk és fel vannak mentve a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek.

8. *Vagyonadó*. Ezt az adót tartozik fizetni mindenki összvagyonát, ha fizet utána jövedelmi adót is.

A vagyon értéke abban az értékben állapítatik meg, amellyel az adóév január hó 1-ével rendelkezik. Adásvétel esetén a teljes vételár, bérbeadás vagy bérbeadhatóság esetén a tiszta bérösszeg huszszorosa vétetik adóalapul. A többi esetben az adóbizottság állapítja meg az értékösszeget. Ingatlanokkal egybekö-

sek a methodista akció erejét. Kétségtelen baj ugyanis, mondotta a püspök, hogy a protestáns paróhiák túl vannak terhelve munkával és a lelkesítő tevékenység (esketések, temetések, keresztelők, hitszónoklat) csakugyan annyira lekötik a papokat, hogy a hitéleti munkára alig marad idejük és fizikai odaadásuk. Abban minden mértékadó szerv megegyezik, hogy a methodisták előnyomulása, amelyet a hatalmas, hetvenmillió amerikai egyház támogat mindenestre súlyos megfontolásokat követel és semmiesetre sem lehet lekicsinyelni annak lehetőségét, vagy éppen erőszakkal elébe vágni a további fejleményeknek.

tött jogok értéke ezen jog tiszta jövedelmének huszszoros értékében állapítatik meg. Az ingatlan értékéből leíthatók a fennálló magánjogi terhek, ha az adós őket pontosan bejelenti és mindenféle szolgáltatások értéke, melyek a vagyonnal egybe vannak kötve.

Az adókulcs a tiszta vagyon értéke után, ha annak értéke a 25.000 dinárt meg nem haladja 0,5%; 25.000 dinártól 100.000 dinárig 1%, azon felül progresszíve emelkedik egészen 1,5%-ig.

Ha a vagyon értéke a 25.000 dinárt meg nem haladja, a vagyonadót utána nem fizetnek.

Az adókövetés.

A földadón kívül, a többi adókövetésének alapjául az adóköteles fél írásbeli vagy községi előjárásnál tett szóbeli vallomás szolgál. Az adóbizottság felhasználja továbbá azokat az adatokat, amelyeket az adóhatóság az adózók jövedelme és vagyonát tekintetében összegyűjtött.

Az adókövetés két évre történik nyilvános tárgyalás alapján, végzésileg csak a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek adója vétetik ki, de itt évenként ugyanazon módokat mellett, mint ahogy ez eddig történt.

Az adóhatóság a benyújtott val-

tomások, a községi összeírású jegyzékek és egyéb rendelkezésre álló adatok alapján elkészíti az adókövetési javaslatokat valamennyi adónemre nézve, melyek két évre vétetnek ki. A földadóra, házadóra, tőkekamat és járadékadóra, a tisztviselők kereseti adójára nézve ezen javaslatok alapján maga az adóhatóság veti ki az adót, kivéve, ha az adóbizottság értékelésére van szükség, a mikor azt előre kikéri, a többi adónemre nézve a javaslatokat a kivétő bizottságok elé terjeszti határozathozatal végett.

Adóbizottságok minden községben lesznek. A határozatok ellen 15 nap alatt felebbezésnek van helye az adó felszámolási bizottsághoz, a mely minden tartomány székhelyén négy évre lesz kinevezve. Azokban a városokban, melyeknek lakossága az 50.000-et meghaladja, külön felszámolási bizottság lesz. A felszámolási bizottságok határozata ellen panasznak van helye a közigazgatási bírósághoz és utolsó forumban az államtanácsához.

Büntető rendelkezések.

Az adótörvény bírságokról is gondoskodik, a melyek négy csoportban oszlanak és pedig: 1. A vallomás be nem nyújtása vagy hamis vallomástétel miatt; 2. ha az adóhatóság felszólításának az adatok beszerzését tekintetében nem tesznek eleget; 3. a más hatóságok részére megállapított bírságok; 4. adóeltilkolás miatt. Az első esetben a bírságot az adóhatóság állapítja meg a követéssel együtt és az a bírság osztja a követett törzsadó sorsát, a többi esetben az adóhatóság határozata ellen panasznak van helye a közvetlen adók vezérigazgatóságához. Az elévülési határidő az adókövetésre nézve hat évben, a követett adó be- és visszafizetésére nézve öt évben; a bírság kivetésére három év és a bírság befizetésére öt év.

Az adórendszer.

Ez volna nagy vonásokban az az adóreform, a melynek tervezete nemsokára a parlament elé kerül. A kormány, a februárban tartott ankét többségének akaratát szem előtt tartva, kidolgoztatta ezt a törvényt úgy,

Spekuláné

a könyvesboltban

Írta: Baedeker

A tudvágyó hölgy a múlt héten megvette Müller ertől a Pallas-lekszikont.

Spekuláné: Kifüő dolog egy ilyen lekszikon. Nagyon meg vagyok vele elégedve, és nem sajnálom a pénzt, amelyet az uram, egy kicsit morogva, fizetett érte. Mondtam neki, hogy az ember ne sokallja az áldozatokat, amelyeket a közművelődésért hoz. Nem fogják talán soha azt állithatni róla, hogy a felesége műveltenek asszony, hát legyenek könyvteleneik beismerni legalább annyit, hogy közművelődésre törekszik. S ennek a bizonyítására egy ilyen lekszikon nagyon alkalmas.

Müller ur: Helyesen fogja föl a dolgot, nagyságos asszonyom.

Spekuláné: Hiszen fölfogásom van nekem, hála az égnek, csak a műveltségem hiányos. De remélem, hogy ha szorgalmasan tanulgom ezt a Pallas, lassan-lassan majd csak kiművelődök... Tudja, mi tetszik nekem a legjobban ezekben a nagy könyvekben? Az, hogy minden írónak meg van bennük az élet-rajza. Mert én egyelőre legszívesebben az irodalommal foglalkozom. Ez mégis csak könnyebb mint a művészet.

Müller ur: Hogy érti ezt, asszonyom?

Spekuláné: Egy könyvet, ha magyaráz van írva, és érdekes történet

van benne, könnyen megérték, s a képekről meg a szobrokról, megvaló-
lom, sohase tudom, hogy mit tart-
sák.

Müller ur: Sokan vannak így velük.

Spekuláné: És vajjon mi lehet ennek az oka?

Müller ur: Talán az, hogy nincsenek magyarul.

Spekuláné: Ilyenformán lehet... De hát hogy történik mégis, hogy a műkiállításokat annyian keresik föl? A multkor utaztam Bécsben és Budapesten, s a kiállítási termek annyira tele voltak látogatókkal, hogy nem tudtak elférni egymástól.

Müller ur: Ezt a lelkesedés teszi. A könyvesboltok soha sincsenek ennyire tele. Könyvekért nem tudnak ennyire rajongani az emberek.

Spekuláné: Vajjon miért?

Müller ur: Mert jobban értik őket. **Spekuláné:** Nagyon érdekes. Tehát azért, amit nem ért, jobban lelkesedik a közönség, mint azért, amit fel tud fogni?

Müller ur: Ugy látszik.

Spekuláné: Akkor én még se vagyok egészen közönséges asszony... Én akkor kivétel vagyok, mert a könyvekért lelkesedek, amelyekhez mégis csak többet értek, mint a festményekhez.

Müller ur: Nagyon dicséretes kivétel, kedves nagyságos asszony, és becsületére válik, hogy nem a fektől olyan érdeklődést, amely a lényétől távol van.

Spekuláné: Kösönöm az elismerést... De még valami nagyon tetszik nekem ezekben a könyvek-

ben, amin nem győzők bámulni.

Müller ur: ???

Spekuláné: Az, hogy a tudnivalók betürendben következnek bennük egymás után, akár egy szótárban. Szeretném tudni, ki volt az a lángész, aki ezt az újítást kigondolta? Mert minden bizonnyal nagy lángész volt.

Müller ur: A zseniális tudós neve előttem is ismeretlen... Vissza kellene mennünk a középkorba, sőt talán az ókorba is, ha föl akarnók fedezni... Már az régi, nagyon ősi szokás, hogy szótárak és lekszikonok abécérendben sorakoztatják föl a közleményeiket.

Spekuláné: Ez tehát nem új dolog?

Müller ur: Nem, sőt nagyon régi.

Spekuláné: Az ember mindig tanul... És voltak már régebben is ilyen lekszikok?

Müller ur: Már évszázadok előtt is. Ezek közül a legterjedelmesebb Németországban jelent meg és 167 kötetből állott.

Spekuláné: Elgondolni is borzasztó! Persze szorgalommal mindent lehet.

Müller ur: És tudománnyal. De ez a kolosszális munka, amelyet különben enciklopédiának hívnak, nem az u. n. nagyközönségnek való, amelyhez Nagyságos asszony is tartozik, hanem tudósoknak.

Spekuláné: Az ember sok újat hall... Én azt hittem mindég, hogy tudósok nem szorulnak ily művekre, hogy nekik a tudomány nem a könyvtárakban, hanem a fejükben van, s hogy ha egy tudósnak szük-

sege van egy könyvre, hát azt szépen megírja magának.

Müller ur: Ebben tévedni méltóztatik. A tudósok nem maguknak ír-
nak, hanem a többi tudósoknak és azoknak, akik tudóskká akarnak lenni.

Spekuláné: Szóval: egymásnak. Ez nagyon érdekes.

Müller ur: Ugy van. De ez aztán az egyetlen érdekes, amit találhatunk rajtuk. Mert máskülönbben ezek a jó urak sokkal tudományosabbak, sem-hogy valami nagyon érdekesek lehetnének.

Spekuláné: Ezt belátom. Sőt tapasztaltam is. Mert voltam tavaly egy nyugoti matinén — igazán nem tudom mért hívták így és mért nem keletinek — ahol költők olvasták föl a verseiket, és mondhatom magának, hogy mindegyik érdekesebb volt, mint a mi irodalomtudósnak.

Müller ur: Ez általános idézet. De hozzájárul egy kicsit az is, hogy a költők, mielőtt megöregszenek, rendszeren fiatalok — a Nyugat poétái például mind ilyenek —, a tudósok pedig, valószínűleg a sok tanulással fogva, már ifjkorukban is öregek benyomást tesznek.

Spekuláné: Ugy van, s így annál szebb tölük, hogy nem irigykednek a költőkre, akik oly sokkal jobban tetszenek a nőknek. Ez a Ferenczy például, aki valószínűleg igen érde-
mes tudós, három vastag kötetet szentelt Petőfinék, pedig biztos benne, hogy ha huszonnégyet írna róla, még akkor se válna olyan érdekes lértívvá, mint Petőfi, aki az ő korában már rég halott volt. És itt a mi

ahogy az ankét többsége az alapelveket elfogadta. Az adótörvény alapja tehát a tiszta hozadék és tiszta jövedelem kombinált rendszere, a vagyonadóval bővítve. Ezen rendszeren kívül felállít a törvénykészítő expozéjában még két rendszert és pedig a tárgyi adórendszert: a tiszta hozadék és a tiszta alanyi adórendszert: a tiszta jövedelem alapul vétele mellett, utóbbi kombinálva a vagyonadóval. Ezt az utóbbi két rendszert a kérdéses expose következőképpen helyteleníti:

»A tiszta hozadékon alapuló tárgyi adózás ma már ritkán van használatban a maga kizárólagosságában azért mert az nem eléggé elasztikus, nem mér egyforma mértékkel és össze van kapcsolva nagy közigazgatási nehézségekkel. Igaz ugyan, hogy ez a rendszer, mint stabilis, széles és szilárd alapozásával, biztos forrása a hozadéknak és a vagyonosság emelkedésével aránylagosan emelhető és gazdasági stagnálás esetén nem apad ki; igaz ugyan, hogy látható adótárgyak szolgálnak kivételének alapjául, mégis gyenge oldalára való tekintettel ez a rendszer, ha kizárólagosan alkalmaznók, meg nem felel és nem is oportunos. Viszont minden kételyen felül áll, hogy ezt a rendszert ott a hol fenn áll, egyszerűen megszüntetni felelte veszedelmes és alkalmazhatatlan, ha nem is kizárólagosan de kombinálva, szinte kikerülhetetlen oly államokban, melyek mint miénk is — divergens elemekkel, nehéz pénzügyi viszonyok között élnek.

»A másik rendszerrel a kizárólagos jövedelmi adórendszerrel, azonnal szembeötlő nagy elasticitása, igazságos és egyenlő hozzájárulása a gazdasági viszonyokhoz és az adózók anyagi helyzetéhez, általánosságoság egy, hogy első pillanatra úgy tűnik fel, mintha ez volna a legideálisabb és legmegbízhatóbb adózórendszer. És mégis ennek a rendszernek pontos és ideális keresztülvitele elé oly nehézségek torlódhatnak, amelyek veszedelmessé teszik az államra nézve, hogy a kellő előfeltételek, a siker abszolút garantálása nélkül, experimentáljon ilyen ki nem próbált rendszerrel, melyhez nem mertek nyulni szerencsésebb pénz-

ügyi viszonyok között élő államok sem. Mert ha ideális a rendszer, ideálisnak kellene lenni a szervezetnek is a mely pontosan és tárgyilagosan képes legyen minden egyes adózó összjövedelmét és összvagyonát megállapítani, de ideálisnak kell lenni magának az adózónak is, a kinek pontosan be kellene vallani minden jövedelmét, minden vagyonát és kezére járni az adóhatóságnak az adatok igazságos és pontos megállapításánál. El lehet-e ezt az ideális állapotot képzelni a mi nemzetünknel és különösen a mi adózóközönségünknel, a melynek sorában nagy százalékban van képviselve az eddig velünk szemben ellenségeként szereplő elem? Azt hisszük, hogy nem lehet ezt elképzelni. De minden kétségen felül áll az, hogy erre a rendszerre való átmenethez szükségünk volna egyrészt az adózó közönség és még inkább az adóorgániumok meg-

felelő intelligenciájára. Végül szükség van egy ilyen rendszer keresztülviteléhez a magasabb intelligencián kívül, még egy kifejlett adómorálra is. Olyan adómorálra, mely a haza iránti szereteten alapul, melynek gyökere ott van a köteleltségstudásban, szükség volna oly adózóra, a ki ebből kifolyólag nem csak köteleltségszerűen, híven és igazán be fogja vallani jövedelmét, de éber szemmel fog örködni afelett, hogy más is hasonlókép teljesítse köteleltségét. Elvárhatjuk mi ezt nálunk? Egy tekintet a politikai életünkre teljesen meggyőző bennünket arról, hogy ilyen illúziókban ne ringassuk magunkat!

És mindezt azért az ankét nem vehette magára a felelősséget ilyen eksklusiv adórendszerek elfogadására, hanem elfogadásra ajánlotta a most ismeretett rendszert.

Spectator.

Nem jönnek az idegenek

Vasárnap délután a suboticei kórházban meghalt Lengyel Arnold budapesti fiatalember, aki utlevél nélkül jött Magyarországból itteni rokonainak látogatására és visszafelé való útjában Kelebiánál a határőrök golyója halálosan találta.

Menteni lehet a határőrség fegyverhasználatát, mert az a katonák az ország határainak őrzésére állítottak fel, szigorúan a szabályok szerint járt el, mikor rálőtt a szaladó fiatalemberre, aki ismételt felszólítására sem állt meg, hogy magát igazolja. De menteni lehet Lengyel Arnold »tiltott átlépését« is, a határtól tíz kilométerre levő Subotica-ra, rokonlátogatóba. Négy évig nem sikerült ezt a tíz kilométeres utat akadálytalanul megtennie, mert — tízezer méter ma nagyobb távolságot jelent, mint valamikor tízezer kilométeres ut egyik kontinensről a másikra, — országokon, tengereken keresztül. Különösen nagy azonban ez a távolság, — tízperces ut a vonaton, két óra gyalog, — ha arról van szó, hogy valaki a szomszéd országból, főleg Magyarországból a S. H. S. királyságba utazzék.

Minden ország költségvetésében

nagy szerepet játszik az a valuta, amelyet az idegenek hoznak be és minden állam arra törekszik, hogy az idegenek látogatásával föllendítse fürdőhelyeit, sanatóriumait, valamint gyógyintézetait aminek előnyeit azután a belföldi lakosság is élvezi és aminek segítségével a belföldi egészségügy fejlődik. A fürdők, gyógyhelyek fenntartásához való idegen hozzájárulás ugyanennyi teherrel mentesíti az ország állampolgárait...

Most, a fürdőszézon kezdetével Csehszlovákia kormánya valamennyi követségénél elrendelte, hogy minden akadály nélkül azonnal adjanak vízumot azoknak az utleveleire, akik valamelyik fürdőhelyre akarnak utazni. A fürdők pedig mérsékelt díjteleket állapítanak meg a gyengébb valutájú országok polgárainak, hogy ezek számára is lehetővé tegyék fürdőik látogatását. Ez az engedély éppen úgy vonatkozik a jugoszláv és osztrák, mint a magyar állampolgárokra.

Az S. H. S. királyságnak is vannak fürdőhelyei, amelyek méltán versenyezhetnek Csehszlovákia fürdőivel. — Ennek ellenére a ju-

goszlávial fürdőhelyek iránt a külföldön mindeddig semmi érdeklődés sem nyilvánul meg. A vízum-szerzés nehézségei riasztják vissza az idegeneket, akik a nagy valutakülönb. ség ellenére is szívesebben mennek Csehszlovákiába, mert oda huszonegy óra alatt megkapják a beutazási engedélyt.

A háboru előtt és a háboru alatt különösen Magyarországból sokan látogatták a horvátországi és dalmáciai fürdőket. Most ezek a fürdőhelyek mind üresek és nincs is kilátás arra hogy élénk fürdőélet fejlődessen ki, mert a hatóságok a vízumok megtagadásával távol tartják az idegeneket, a fürdők régi törzsközséget.

Akik szabályszerű uton akarnak vízumhoz jutni, azoknak, — mint Lengyel Arnoldnak, — ez négy éven át sem sikerül. A csempészeknek nem kell utlevél, mert ismerik a határmenti ösvényeket és nem futnak be a határőrök fegyvereibe. A kémgyanusak, — ez megállapított tény, — mindig a leghatározottabban kiállított okmányokkal rendelkeznek. És könnyen jutnak vízumokhoz azok is, akiknek elég pénzük van, hogy erre a célra nagyobb összegeket áldozzanak. A sibereknek, rossz szándékuknak jut erre pénz, — de nem hozhatnak áldozatot a rokonlátogatók, vagy a fürdővendégek. Az üzleti ügyekben utazóknak a vízum-szerzésre fordított külön kiadásait pedig végeredményben a fogyasztóközönségnek kell megfizetnie.

Ha a Lengyel eset nem szolgál intő példának, kell, hogy az egyre inkább pusztuló belföldi fürdőhelyek sorsa bírja jobb beldítésre az illetékes köröket és Csehszlovákia példája után indulva tegyék lehetővé, hogy az idegenek, — a magyarországiak is — minél könnyebben és minél nagyobb számban bejuthassanak az ország területére.

— Bör. és nemibetegnek Somorban rendel dr. Koralek lakásán (Weldinger-palota I. emelet) délelőtt 8—10 és délután 2—4 között. Salvaran-oltások vérbajosoknak.

Prima gépsziliákat gyárt Melkus Károly Novsad, a selyemgyárnál.

irodalomtudósunk, aki — mint mondja — most azzal foglalkozik, hogy Madáchról szerkeszt egy könyvet. Ő is bizonyosan tisztában van vele, hogy sokkal kevésbé érdekes mint az Embertragédiás, és mégis önzetlenül írja az életbiográfiáját. S az élő költők ebben a tekintetben, azt hiszem, még túltesznek a halhatatlanokon, mért a szép firtós fejjükkel s az ábrándos szemükkel hódítják meg a közönséget és különösen a nőket, akik magáról tudom, imádják a költészetet. Mondom, megható, ha látjuk, hogy a tudósok, akik sokkal szorgalmasabbak mint a költők, és többet irnak náluk, minden irigység nélkül teszik őket híresekké azáltal, hogy egész könyvekben rajzolják az életüket és fejtegetik műveiket.

Müller ur: A valódi tudós mind szerény, kedves, nagyságos asszony.

Spekuláné: Mint minden igazi érdem. Én se dicsekszem azzal, amit a jótékonyság terén művelek... És, ugy-e, a költők kevésbé szerények mint a tudósok?

Müller ur: Sokkal kevésbé. Minden más szépet és jót el lehet mondani róluk, de éppen azt, hogy szerények, nem! Mert a szerénység meg a költészet nem egy anyaméh-ből született.

Spekuláné: Ezt én is tudom. A költő és a sorsharag született egy anyaméh-ből.

Müller ur: Jól emlékezik, ugos asszonyom... Épp azért bele kell nyugodnunk, hogy az ember vagy költő vagy szerény, de egyszerre

nem lehet mind a kettő.

Spekuláné: Hogyan? Hát költőményeket írni: szerénység?

Müller ur: Isten mentsen! A szerénység csak akkor kezdődik, mikor a vers már meg van írva... Mert lássa, kérem, a költő derűborura szidja a kartársait, akik közt pedig igen derék emberek is vannak; aztán szerelmes egy királynőbe vagy legalább is egy hercegnőbe és megveti azokat a csinos polgárleányokat, akik bomlanak érte; okosabbak akarnak lenni a politikusoknál, akik pedig sokkal furfangosabbak náluk; a legteljesebb biztonsággal jósolják meg a jövőt, stb. Mind oly dolgok, amelyek egyenes ellentétben állnak minden szerénységgel.

Spekuláné: Nagyon érdekes. És mondja, ez is bent van a leksziben?

Müller ur: Nincs benn. Ott adatok vannak fölhalmozva és nem vélemények.

Spekuláné: Ez hát a maga véleménye?

Müller ur: Az enyém és sok másoké.

Spekuláné: Én, ha magának volnék, nem beszélnék ilyen őszintén. Hiszen rontja az üzletét!

Müller ur: Hogy-hogy?

Spekuláné: Mert költők műveivel kereskedik. S ha rosszat mond a szerzőikről, esetleg elriaszt valakit attól, hogy megvgye egy ilyen szerénytelen pasas verseit.

Müller ur: Ezzel szemben tudósok munkáit is árusítom, akiknek a szerénységét annyira kiemeltem.

Spekuláné: Az én ideálom, nézze,

Müller ur, mégis egy olyan költő volna, aki szerény is. És ezért, akár még él, akár már meghalt, tudnék iránta annyira érdeklődni, amennyire azt a hitves hűség megengedné... Nincs egy ilyen költője rak-táron?

Müller ur: Talán van is... Végre is, én minden költőnek a privátjellemét nem ismerem, s akadáhat köztük olyan csoda, aminőt a nagyságos asszony óhaját. De ez aligha lesz a kitünőbbek közül való.

Spekuláné: Mit akar mondani ezzel?

Müller ur: Hogyha találunk egy szerény költőt, az csak nagyon szerény költő lehet.

Spekuláné: Még se értem.

Müller ur: Azt akartam mondani, hogy ha egy költő szerény, akkor a tehetsége is szerény.

Spekuláné: Most már kapiskálom. (Ez úgy értendő, ugy-e bár, hogy mentül tehetségesebb a költő —

Müller ur: Annál kevesebb tehetsége van a szerénységre.

Spekuláné: Ez mégis sajnálatos.

Müller ur: Azt ajánlom, hogy ezzel ne törődjön, mert ha költőről van szó, az a fődolog, hogy a versei legyenek jók.

Spekuláné: Igaz, de egy illúziómmal megint kevesebb van. Eddigélő ugyanis azt hittem, hogy a költők a legtökéletesebb lények a világon.

Müller ur: Ebből ki kell ábrándulni. Nem szabad lehetetlenséget kívánni tőlük. Elégedjünk meg azzal, hogy ők írják a legszebb verseket.

Spekuláné: Eppen ez az... Ugy gondoltam, hogy ha valakinek re-

mek gondolatai vannak és azokat szép versekben tudja elmondani, az csak tökéletes ember lehet. E szerint hát az se lehetetlen, hogy a költők közt rossz emberek is találkoznak.

Müller ur: Bizony. De ezt föl se kell venni, mert vannak olyan rossz emberek is, akik nemcsak nem irnak, de még csak nem is olvasnak verseket.

Spekuláné: Ezek teljesen elvetemedettek... Most egy ideig nem vásárolok könyvet, mert belemélyedtem a Pallasba... Csak azt a regény kívánám mégis elolvasni, amelyről a multkor szó volt.

Müller ur: Ahá, a La Garçonne-t!

Spekuláné: Azt... Elitőlőleg nyilatkoztam róla tegnap s a hölgyek kinevettek és prüdnek mondtak. Ott-hon első dolgom volt megnézni a leksziben, hogy mit jelent ez a szó: prüd, s nem szeretném, ha ilyennek kiáltanának ki. Tehát meggyőződésem ellenére elolvasom. De ne tessék hazaküldeni, mert valahogy Eliza kezébe kerül. Elviszem magammal.

Müller ur: Ernő! Csomagoljon be egy Margueritte-t! Ha elolvasta, féláron szívesen visszaváltom, mert nem való könyvtárba. És jelentkezett már néhány vevő, aki hajlandó feleárat, sőt 60%-ot is adni egy olvasott példányért.

Spekuláné: Jól van. Mihelyt elolvastam, elhozom vissza, mert én is jobb szeretem, ha ilyen immorális erkölcsű könyv nincsen a házamban. Az isten áldja meg, Müller ur!

Müller ur: Kezét csókolom!

Okružni Ured za Osiguranje Radnika u Somboru.

Stečaj na ravnateljisko (upraviteljsko) mesto.

Na osnovu odluke ravnateljstva Okružnog Ureda za Osiguranje Radnika u Somboru od 12. maja 1923. g. br. 3120/1923. raspisuje se stečaj na mesto ravnatelja u I. platežnom razredu 3. stepenu sa godišnjom platom od 8000 Dinara, na ime dodatka na skupoću dnevno 60 Din. Osim ovoga najviše na 4 člana porodice 5 Dinara dnevno, na ime porodičnog dodatka.

Ali pošto je Središnji Ured u Zagrebu svojim aktom br. 1931/1923. privremeno poboljšao beriva činovnika dajući predujam na novu platu predviđenu činovničkom još neodobrenom pragmatikom, ravnatelj će uživati do dalje odluke na ime sistematičke plate 24.000 Dinara i na ime položajne plate 9600 Din. i pripadajuće doplatke za porodicu.

- Opšti uslovi za nameštenje su:
1. Da je molitelj državljanin Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca;
 2. da nije mladji od 18, ni stariji od 40 godina;
 3. da nije pod starateljstvom ni stečajem;
 4. da nije pod isledjenjem zločina ili prestupa iz koristoljublja;
 5. da redovnom presudom redovnog suda nije pravomoćno osudjen na zločin ili prestup iz koristoljublja ili gubitak službe odnosno političkih prava;
 6. da je zdrav što ima dokazati nverenjem državnog ili uredskog lekara;

7. da nije otpušten iz državne službe i iz službe koje autonomne socijalno-političke ustanove.

Pored navedenih uslova molitelj treba da raspolaže po propisu privremenog službenog pravilnika Središnjeg Ureda Z. O. R. §. 7. tač. 1. sa svršenim pravim fakultetom sa propisanim ispitima.

Od propisane školske spreme mogu se samo ona lica oprostiti na osnovu privremene službene pragmatike Središnjeg Ureda Z. O. R. §. 196. kojima je služba bila kod Okr. Ureda glavno zanimanje i raspolaže potpunom srednjoškolskom spremom i koji su se sa svojim dosadašnjim radom pokazali sposobni za vršenje stručnih poslova. znanje zakonskih propisa, potrebnu inteligenciju za saobraćaj sa publikom i službenicima i da je u službi socijalnog osiguranja proveo najmanje 8 godina.

Svojeručno pisane molbe, sa priloženim potrebnim dokumentima imaju se podneti najkasnije do 20. juna 1923. g. u 12 časova. Docije pripele molbe neće se uzeti u obzir.

Izabrani ravnatelj (upravitelj) dužan je odmah po izboru stupiti na dužnost.

Sombor, 20. maja 1923. god.

Ravnateljstvo Okružnog Ureda za Osiguranje Radnika u Somboru.

Elveszett

május hó 12-én szombaton este Topolatói-Suboticáig az este 8 órai személyvonaton egy nagy bőrönd. Becsületes megtaláló keretük, adja le „Inter-reklam“ d. d. Subotica, Zrínski trg 2 alatt, ahol magas jutalomban részesül. — A nyomravezető ugyancsak díjaztatik.

ÉRTESETÉS.

Van szerencsénk a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy gyárunk keretében külső

faszobrász és esztergályos

osztályt létesítettünk, ahol mindennemű csengőnyomót, alátét-deszkát, fogót és nyelet, továbbá asztalosok és üzemek részére idomcikkeket, esztergált és faragott lámpákat állítunk elő.

Üzemünk a legmodernebb gépekkel van ellátva s ennél fogva abban a helyzetben vagyunk, hogy minden rendelést gyorsan és pontosan eszközölhetünk. — Együttal felhívjuk figyelmét dus vil-lamos kuszter, éjjeli lámpa és minden egyéb villamossági szükségleti cikk raktárunkra. Saját gyártmányu elemek és zseblámpák.

Ivan Paspai i Sin Első Horvát Villamosipari Gyár
Zagreb. Iroda: Bogovičeva 9. Int. telefon 8—99.
Gyár: Gunduličeva 41. Telefon 7—25.

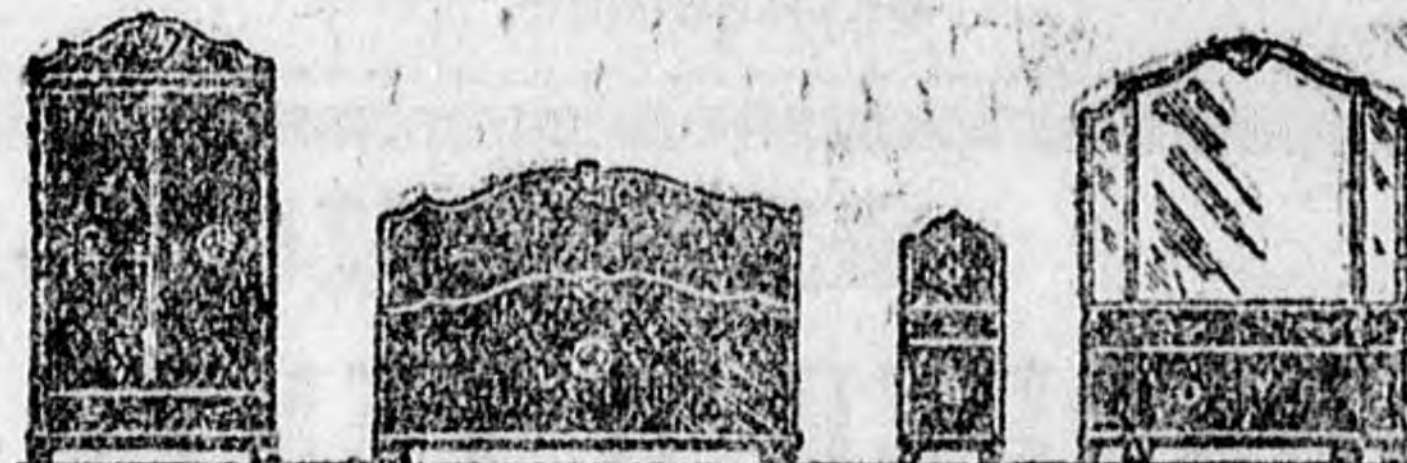
Oxigen

- Mütrágya, Kék 98/99 %-os Gépolajok
- Tavotta-zsir Nyersolaj Padlóolaj
- I.-a kocsz I.-a faszén Kőszén

- Kocsikenőcs sárga és fekete 1770
- Benzin Petróleum
- Hoffmann-féle Rizskeményítő
- Parafin gyertya Kátrány fedőlemez
- I.-a kovácsszén

legelőnyösebb napi áron beszerezhető:
Gombos Imre, Sombor
Sv. Rokova ulica 21. Telefon 186.
Állandó nagy raktár! Kérjen árajánlatot.

ÉDER ÉS ERŐNYŐ
MŰBUTOR ASZTALOSOK
LAKBERENDEZÉSI VÁLLALAT

SUBOTICA IV. SUDAREVIČEVA-U. 4. HARAMBAŠIČEVA 15.

Csépléshez — Tüzifát!

Ajánlunk május—juniusi szállításra egészséges I.-a bükkhasábfát 1922. évi vágás
3200 dinár árban.
Baltázott bükk (prügli fa) kevés göcsel
2200 dinár.

minatezen árak CRALIJA állomáson 10.000 kgr.-ként berakva értendők.
Danica Faipar Osijek
Desatičina ulica 27.
Telefon 404. 3068

FUVAR OSJIEKIG 300 DINAR

„HAMBURG—AMERIKA LINIE“

együttes szolgálat az

„UNITED-AMERICAN LINES INC“

bejövési vállalattal.

Vezérképviselőt Jugoszláviára: **J. G. Drašković Zagreb**

Az utasok továbbitára I. II. és III. osztályu kabinokban történik a

legmodernebb gyors és postagözözőkkel.

Hamburg-Newyork

„Hamburg-Amerika Linie“
legjobb és legkellemesebb összeköttetés

Délamerikával

Felvilágosításokkal díjmentesen szolgál:

J. G. Drašković, Zagreb kivándorlási iroda Cesta „B“ 3 sz. az államvasuti pályaudvar mellett,

vagy a cég fiókjai: **BEOGRAD:** Balkanska 25. **LJUBLJANA:** Kolodvorska ul. 26. vagy képviselői: **BITOLJ,** Gjordje J. Dimitrijević & Co., Boulevard Kralja Aleksandra 187. **VELIKI BEČKEREK,** Dušan Lj. Mihajlović, Kralja Petra trg 4. **SUŠAK,** Jovo Gj. Ivosević. **SPLIT,** Ante Buić, Dioklecijanova obala 13. **GRUZ,** Ivo Lovričević.

Az utasokat az uton a társaság egyik hivatalnoka kíséri.

Első Sombori Kocsigyár

Készít:

mindenféle új hintókat, vadász- és hajtókocsikat a legjutányosabb árban

Vállal:

mindenféle hintó-javítást, legjobb munka, mérsékelt árak mellett.

Saját kárpitos műhely

készít és javít matracokat, saisonokat és börgarniturákat.

Kubikos talicskák

téglagyári és egyéb tragacsok, vasalt és vasalatlan állapotban.

Kész hintók állandóan raktáron.

Elvünk: elsőrendű munka, mérsékelt árak!

TELEFON; 19.

Szénavilla Kaszanyél

bükkfából legelőnyösebben beszerezhető

Danilo Gergurov i Sin, Sombor.
Telefon 93. 3790

EREDETI LIPTÓI
TURO TRAPPISTA és CSEMEGE SAJTOK
FRISS
TEVAJ
CSAK NAGYBAN
FABRIKA SIRA „HADA“
CENTRALE SUBOTICA
Telefon 650. — Saját ház.

ELADÓ IPARTELEP

Virovitica közelében, amely 10 hold szántóból áll gazdasági fő- és melléképületekkel, különösen alkalmas téglagyárnak, gőzmalomnak, építőanyag- vagy hasonló kereskedésnek s mint ilyen teljesen konkurencia nélküli. A vasútállomástól mindössze 1/2 km-re fekszik. Hozzá tartozik még 1600 öl 40 éves tölgyerdő, 1 hold (2100) kadarkával és rizlinggel beültetett szőlő is. Részletes feltételek megtudhatók I. Janić i drug az INTER-REKLAM D. D. képviselője Osijek I. Lončarska ul. 8. INDUSTRIECENTAR jelige alatt.

MC. CORNICK

négyszetbe ültető
kukoricaültető
gépek, vetőláncok,
különböző aratógé-
pek pótrészei
kaphatók

Schumacher Rudolf Fiai cégnél
Staribečej

Ajánlunk a legolcsóbb napi áron

Használt és új zsákok. Használt
és új vízmentes ponyvát. Zsineget
minden vastagságban. Jutá
hosszú kárpitosoknak és szalmazsák-
nak. Kész szalmazsákokat. Heve-
derek. Vesszünk használt zsáko-
kat legmagasabb napi áron. 3692

JOVANOVIĆ és GÁL

zsák, zsineg, és ponyvakereskedés Beograd
Sava Kraljevića Marka 7. Telefon 29-48.
Távirat Konoplja. 3692

MAGÁNJÁRÓK

átalakításához

acél- és vasöntvények

lánc- és fogaskerék rendszerhez
kaphatók

Schumacher Rudolf Fiai cégnél
St.-Bečej.

3359

Weitzenfeld és Társa

Subotica

Iroda: Városi bérpalota. — Telep: Sentai-pat
Táviratim; KENDERIPAR.
Telefon 190. Alapítva 1902.

PONYVA

ELADÁS ÉS KÖLCSÖNZÉS.

AJÁNL:

Lőpokröccokat, tűzoltó és kerti tömlő-
ket, új lisztes, gabonás, gyapju, toll,
komló és szalmazsákokat, madrac és
roletta szöveteket jutából és lenből,
mindennemű házi vásznat,
Zsineg, kötél és hevederek.

MOTORHAJÓ KÖZLEKEDIK

mindennap

Staribečej és Turskibečej

között. Bácska és Bánát vonatjaihoz legjobb
összeköttetés.

Indul Staribečejről: 5, 9, 12 $\frac{1}{2}$, 17 órakor
Indul Turskibečejről: 6, 10, 13 $\frac{1}{4}$, 18 órakor

POLOSKAIRTO

kezelése egyszerű, hatásos,
a petéket is megöli.

Landauer Drogeria

7330 (volt Lackner) Subotica.

ELADÓ**1 Ganz Dinamo 48 Kw.**

háromvezetékes egyenáram 2x175 volt 137 Amper
teljes kapcsolótábla berendezéssel

1 Bem-féle tárcsás kapcsoló

(Riemenacheiben-Kuplung) 1400x360 mm 110 m/m
fordulattal. 180 fordulattal 80 HP átvitel

Čakovečki Paromlin i Munjara D. D.
ČAKOVČ (Medjumurje). 3801

Reconstructio folytán

jutányos árak mellett eladó

1 üzemképes „Victoria“ daratisztítógép, 1 üzem-
képes „Besser“-féle hámozógép. 1 üzemképes
„Casali II.“ kukoricamorzsoló (10 vagon teljesít-
ményű 24 óra alatt) 1 üzemképes komplett jég-
gyári berendezés, 1 üzemképes komplett „Corn-
wall“ kazán, összes tartozékaival 93 m² tüzfűl-
lettel, 1 sérült állapotban lévő „Cornwall“ kazán
87 m² tüzfűllettel.

Első Novisadi Hengermalom R. T. Novisad

Frissen égetett valódi elsőrendű beremendi

M É S Z

vagontételekben megrendelhető

MÉSZMŰVEKNÉL

(volt Reichl-féle téglagyár) Subotica

Ugyanott téglá eladás vagonba rakva a
legolcsóbb napi áron.

Levél m: Kovács Antal téglagyáros
Subotica

3321

NEMZETKÖZI SZÁLLÍTÓ**BRÖDER & FENYŐ NOVISAD**

ŽELJEZNIČKA UL. 20.

Bécs, Sonnenfelsgasse 8. Passau, Bratfischwinkl.

Gerstmann & Lindner, Brünn, speditions cég
vezérképviselése a következő fiókokkal: Bratislava, Bodenbach, Königenhof,
Trantenau, Zwittau és Nachod

A leggyorsabban intéz el mindennemű küldeményt

BÉCSBŐL NOVISADRA VONATTAL és HAJÓVAL

Leggyorsabb berakodás! Legrövidebb szállítási idő! Legolcsóbb átvételi
díjszabások ház Bécsből ház Novisadra, minden költséggel, kivéve a vámot
és a vámköltségeket:

FIX ÁTSZÁLLÍTÁS

német és cseh berakodási állomásokról, vasúttal és hajóval via Passau
Regensburg, Bratislava — ház Novisad. Mérsékelt árúbiztosítási díjak, be-
számítva bécsi kezességi díj. — Olaszországból, Magyarországból sfb.
érkező árú átvétele és szállítása.

Gyors és szakosított olvámolás. Díjtalan fuvar- és vámfelvilágosítás
Telefon 292. 3833

**ÉPÍTKEZÉSHEZ és
PERMETEZÉSHEZ**

ajánlok: Beremendi kőből saját égetésű, friss, válogatott

darabos meszet

4 $\frac{1}{2}$ korona árban, továbbá

építési meszet 2 $\frac{1}{2}$ korona árban kg.-ként házhoz
szállítva, melyet f. hó 16-tól kezdődőleg

az István-téglagyári mész kemencéknél

ugyszintén

Sokolska ulica 2. (volt Gombkötő utcában) levő
raktárában bármely mennyiségben árusítok.

Sipos Sándor mésztermelő Subotica

Iroda: Sokolska ulica 6. — Raktárak: I. Sokolska ulica 2. — Telefon 868.

3710

Eladó

egy teljesen berendezett

5 járatu malom

Kapható esetleg külön-
külön a malom egyes
részei is, úgymint: — 1
Wohanka gyártmányú 35
lörös nyersolajmotor. 3
heng. 2 kő. 1 új kop-
tató. Cilinderek, szíjak,
és más egyéb felszere-
lések. 3750

Wiener Mátyásnál
Brestovac (Bánát)

AKSENTIJEVIĆ és FIXMANN

HIRLAPTERJESZTŐ és HIRDETŐ VÁLLALAT

TELEFON 22-22.

BEOGRAD

POSTAFIÓK 176.

SKOPLJANSKA 18.

FOLYÓSZÁMLA A PRÁGAI HITELBANK BEOGRÁDI FIÓKJÁNÁL.

Láttamoznak:

Utleveleket bármely követségnél 24 óra alatt 35 dinár eljárási díj
és a vizum ára ellenében. Az összeg előre beküldendő vagy kívánságra
átánvételeztetik. — Levelezés szerb, horvát, magyar, német, angol
olasz és francia nyelven.

Építésszek és építők figyelmébe!**Villanyerőre berendezett asztalos telep.**

Az egész ország területére legjutányosabb árban készítünk meg-
rendelések útján, rajzok szerint, épület, portál, üzletberendezé-
seket, parkettázást és bútorokat legmodernebb kivitelben. —
Árajánlatokat leggyorsabban eszközölünk.

SZENTI ÉS VIRÁGH CÉG, SUBOTICA

BENE SUDAREVIĆ ULICA